

Programma
van
Toetsing en Afsluiting

Tweede Fase
Algemeen Gedeelte

schooljaar 2018-2019

Dit PTA is geldig vanaf 1-10-2018

INHOUD ALGEMEEN DEEL

Dit document beschrijft de toetsing voor het examen zoals die in de Tweede Fase van de bovenbouw van havo en vwo op het Valuascollege wordt toegepast. Dit PTA, Programma van Toetsing en Afsluiting, gaat voornamelijk over het Schoolexamen. De toetsing voor het Schoolexamen kan plaatsvinden vanaf de vierde klas tot en met het eindexamenjaar.

bladzijde 4 EXAMENDOSSIER

Hierin wordt uitgelegd wat voor soort prestaties er verlangd worden en hoe ze meetellen voor de overgang en/of voor het examendossier.

bladzijde 6 EXAMENREGLEMENT EN PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING VALUASCOLLEGE VENLO

Het reglement is de invulling en uitwerking op het Valuascollege van de basisregels zoals het bestuur van de Onderwijsgemeenschap Venlo & Omstreken die voor al haar scholen heeft vastgesteld. Dit reglement beschrijft de spelregels waaronder de toetsing op het Valuascollege plaatsvindt.

bladzijde 16 SCHOOLEXAMENREGLEMENT VOOR DE TWEEDE FASE ONDERWIJSGEMEENSCHAP VENLO & OMSTREKEN

Dit reglement van het bestuur van de Onderwijsgemeenschap Venlo en Omstreken vormt de basis voor de uitwerkingen die de drie campussen die onder haar beheer vallen afzonderlijk maken. Zo zijn alle basisregels in de regio gelijk. Aan het einde van dit reglement is de samenstelling van de Commissie van Beroep vermeld.

bladzijde 29 HET EXAMENBESLUIT-VO

Dit deel bevat de belangrijkste regelingen uit de officiële landelijk regeling voor de eindexamens, die de basis vormt voor de uitwerkingen van de OGVO en het Valuascollege.

Bladzijde 37 AANVULLEND: INFO DE FLYERS VAN OCW & LAKS

Bladzijde 39 OVERZICHT KEUZEMOGELIJKHEDEN

bladzijde 42 EXAMENROOSTER

HET EXAMENDOSSIER

Rapporten en examendossier

Net als in de onderbouw spelen in de bovenbouw prestaties een belangrijke rol: overhoringen, proefwerken en andere opdrachten. De behaalde cijfers tellen mee bij de rapporten voor de bevordering naar de volgende klas. In de eindexamenklassen tellen de prestaties volledig mee in het Schoolexamen. Zulke examenonderdelen heten “dossiertoetsen” en kunnen bestaan uit mondelinge dan wel schriftelijke toetsen en uit praktische opdrachten. Het cijfer wordt dan opgenomen in het examendossier. In dat examendossier worden alle Schoolexamenresultaten van een leerling tijdens alle bovenbouwjaren bijgehouden.

In de vooreindexamenklassen, worden er door het jaar heen prestaties geleverd, die uiteindelijk het eindcijfer bepalen, dat op het eindrapport van het betreffende leerjaar komt te staan. Dit eindcijfer, op 1 decimaal afgerond, zal met een voor elk vak vastgestelde weging meegenomen worden in het Schoolexamendossier.

Het Vak-PTA per afdeling vermeldt ten minste alle examenonderdelen. In het examenjaar zijn er geen rapporten meer. Uiteraard zijn de gestelde eisen gebaseerd op de officiële landelijke voorschriften en uitvoerige examenprogramma's. Deze zijn op school desgewenst in te zien.

Periodes en toetsweken

Het schooljaar wordt ingedeeld in 4 periodes, die al of niet afgesloten worden met een toetsweek; In het Vak-PTA staat vermeld tot welk blok een praktische opdracht of een voortgangstoets hoort. De dossiertoetsen (examenjaar) zullen zoveel mogelijk in de toetsweken geplaatst worden.

Indien tijdens het schooljaar door omstandigheden de in het jaaroverzicht aangeduide stof van een onderdeel in de lessen niet tijdig afgerond kan worden, wordt deze aangepast. Dit kan weer gevolgen hebben voor de andere onderdelen.

Algemene opmerkingen en kenmerken:

Er zijn vakken die zowel een Schoolexamen (SE) als een Centraal Examen (CE) kennen. Het eindcijfer van het SE en het cijfer voor het CE wegen dan altijd even zwaar. Het CE is schriftelijk en wordt in de vorm van open en/of gesloten vraagvormen afgenomen. Er zijn echter ook vakken die alleen een Schoolexamen kennen.

Het Schoolexamen kent drie prestaties:

- dossiertoetsen met open en/of gesloten vragen
- praktische opdrachten
- profielwerkstuk

Het Schoolexamen bestaat uit een ‘examendossier’. Het examendossier is het geheel van de onderdelen van het Schoolexamen.

Voor het examendossier maakt de leerling één profielwerkstuk. Bij het profielwerkstuk zijn een of twee examenvakken betrokken. Ten minste een van deze vakken heeft een studielast van 400 uur of meer op vwo en 320 uur of meer op havo. De beoordeling van het profielwerkstuk levert een cijfer op (op helen afgerond). Dit cijfer vormt een onderdeel van het combinatiepunt, samen met het cijfer voor het vak maatschappijleer. Vanaf het schooljaar 2018-2019 voor havo, en 2019-2020 voor vwo, maakt ook het cijfer voor CKV deel uit van het combinatiecijfer.

De twee andere vormen: dossiertoetsen en praktische opdrachten kunnen voorkomen bij de afzonderlijke vakken. Echter, niet elk vak werkt in het examendossier met cijfers.

Bij de vakken CKV en LO wordt met de beoordelingen ‘goed’, ‘voldoende’ of ‘onvoldoende’ gewerkt. Vanaf het schooljaar 2017-2018 geeft CKV ook beoordelingen in cijfers.

Het vak-PTA maakt duidelijk of en hoeveel toetsvormen bij een bepaald vak horen. Bovendien wordt de weging van de onderdelen weergegeven. Voor vakken die zowel in een profiel voorkomen als in het vrije deel zijn de eisen gelijk. Het maakt dan dus geen verschil of een vak een profielvak of een vak in het vrije deel is.

Voor de dossiertoetsen geldt algemeen dat voor de beoordeling gebruik gemaakt wordt van een model waarin de beoordelingscriteria opgenomen zijn, die tevoren aan de leerling bekend zijn gemaakt, of er is bij elke vraag een puntenwaardering vermeld op basis waarvan - aan de hand van een correctievoorschrift - het werk met een cijfer beoordeeld wordt.

Bij de praktische opdrachten worden tevoren de normen bekend gemaakt; bij de beoordeling wordt naast het product ook het proces (b.v. planningsaspecten en inlevertermijnen) betrokken.

Afkortingen

ED = examendossier

DT = dossiertoets (ED)

VT = voortgangstoets (géén zelfstandig onderdeel van het ED)

PO = praktische opdracht (ED)

In het eindexamenjaar hebben de toetsen een code. Het eerste cijfer geeft de weging aan, vervolgens geven de twee letters de aard van de toets aan en ten slotte geeft het laatste cijfer de chronologie weer.

Bijvoorbeeld: 2DT4 geeft aan dat het de 4^e dossiertoets is die 2 keer meetelt in het eindcijfer.

3PO2 geeft aan dat het de 2^e praktische opdracht betreft, die 3 keer meetelt in het eindcijfer.

In de vooreindexamenklassen kan een vergelijkbare code gebruikt worden. Vaak wordt hier met VT's gewerkt, oftewel voortgangstoetsen.

EXAMENREGLEMENT EN PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING VALUASCOLLEGE VENLO

1-10-2018

Dit Examenreglement en Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) heeft betrekking op de toetsen en onderdelen die opgenomen zijn in het Examen dossier en is opgesteld conform artikel 31 van het landelijke Examenbesluit, waarin o.a. de bepaling opgenomen is dat het Examenreglement en het PTA jaarlijks voor 1 oktober aan de inspectie toegezonden en aan de kandidaten verstrekt moeten worden.

De ontwikkelingen in de bovenbouwstructuur zijn zodanig, dat wijzigingen in dit document niet uitgesloten zijn. Uiteraard zullen eventuele wijzigingen tijdig aan inspectie, leerlingen en ouders/verzorgers doorgegeven worden.

Als grondslag bij het opstellen van dit document diende het actuele Examenbesluit HAVO/VWO van het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap. De daarin vermelde artikelen zijn uitgangspunten bij het Examenreglement en Programma van Toetsing en Afsluiting.

Het Schoolexamenreglement voor de Tweede Fase van de OG Venlo & Omstreken dat aansluitend wordt weergegeven, geeft de belangrijkste bepalingen weer. Dit Schoolexamenreglement geldt voor alle drie de scholen die behoren tot de OG Venlo & Omstreken. De tekst van het landelijke Examenbesluit VO, waarop het genoemde Schoolexamenreglement voor de Tweede Fase van de OG Venlo & Omstreken is gebaseerd, is altijd doorslaggevend.

HET PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING

In dit Programma wordt voor alle leerjaren - 4havo, 5havo, 4vwo, 5vwo en 6vwo - vastgesteld op welke wijze toetsing plaatsvindt.

Een Programma van Toetsing en Afsluiting is bedoeld als een wegwijzer, die de mogelijke wegen toont om van vertrekpunt A naar bestemming B te komen. Vertrekpunt is in dit geval de eerste les in de vierde klas en bestemming is het afronden van een Schoolexamen, waarmee het recht verkregen wordt deel te nemen aan het Centraal Examen.

Examendossier

De vorderingen - de toetsresultaten - worden opgeslagen in het Examendossier dat aan het eind van de rit een volledig gedocumenteerd overzicht van de afgelegde routes bevat.

Van elke leerling wordt een Examendossier aangelegd: dit bestaat zowel uit het werk dat in het kader van het Schoolexamen is gemaakt alsook uit de daarvoor gegeven beoordelingen en cijfers.

Minstens twee maal per jaar worden de ouders/verzorgers van de eindexamenleerlingen geïnformeerd over de behaalde resultaten voor het examendossier. Onjuistheden moeten met een verklaring van de betrokken docent binnen een week bij de coördinator examendossier kenbaar gemaakt worden.

De gemaakte werken worden een half jaar na de autorisatie van de cijfers bewaard, conform hoofdstuk 5 artikel 5.1 van het Schoolexamenreglement voor de Tweede Fase van de Onderwijsgemeenschap Venlo & Omstreken.

De vooreindexamenleerlingen worden via Magister geïnformeerd over de stand van zaken m.b.t. het Schoolexamen.

Examen

Voor sommige vakken geldt dat deze alleen een Schoolexamen kennen, voor andere vakken bestaat er naast het Schoolexamen ook een Centraal Examen.

In zijn algemeenheid ziet het Schoolexamen van het Valuascollege er als volgt uit:

- 4havo:
In 4havo kent het vak Maatschappijleer dossiertoetsen, die volledig meetellen in het Schoolexamen. Het vak kent alleen een Schoolexamen en wordt in 4havo afgesloten. Alle andere vakken in 4havo kennen slechts voortgangstoetsing, met dien verstande dat het eindcijfer (afgerond op 1 decimaal) met een per vak vastgestelde weging meegenomen wordt in het Schoolexamen. (Zie voor een overzicht per vak het gedeelte Vak-PTA's.)
- 5havo:
In de eindexamenklas wordt alleen met dossiertoetsen gewerkt, die meetellen in het Schoolexamen.
- 4vwo
In 4vwo kent het vak Maatschappijleer dossiertoetsen, die volledig meetellen in het Schoolexamen. Het vak kent alleen een Schoolexamen en wordt in 4vwo afgesloten. De overige vakken kennen slechts voortgangstoetsing.
- 5vwo
In 5vwo kennen de vakken Dans en CKV dossiertoetsen, die volledig meetellen in het Schoolexamen. Deze vakken kennen alleen een Schoolexamen en worden in 5vwo afgesloten. Alle andere vakken in 5vwo kennen slechts voortgangstoetsing, met dien verstande dat het eindcijfer (afgerond op 1 decimaal) met een per vak vastgestelde weging meegenomen wordt in het Schoolexamen. (Zie voor een overzicht per vak het gedeelte Vak-PTA's.)
- 6vwo
In de eindexamenklas wordt alleen met dossiertoetsen gewerkt, die meetellen in het Schoolexamen.

Combinatiecijfer

Bij de uitslagbepaling volgens artikel 50 van het Examenbesluit VO voor het Centraal Examen Tweede Fase wordt het gemiddelde van de eindcijfers van de volgende onderdelen aangemerkt als het eindcijfer van één vak, voor zover voor deze onderdelen een eindcijfer is bepaald: maatschappijleer en het profielwerkstuk.

Bijzondere bepaling: m.i.v. het schooljaar 2017-2018 wordt in vwo en havo het combinatiecijfer berekend uit de eindcijfers voor de vakken maatschappijleer, CKV en het profielwerkstuk. In het schooljaar 2018-2019 geldt dit dus al voor 5havo, nog niet voor 6vwo.

Literatuur, als onderdeel van alle afzonderlijke moderne talen, wordt niet als apart vak opgenomen en is voor de bepaling van het eindcijfer een onderdeel van het Schoolexamen van de desbetreffende taal en literatuur.

Toetsen

Toets-reglement

- Zorg dat je op tijd bent bij een toets. De tijd die je eventueel te laat bent, ben je kwijt; je krijgt geen verlenging. Wel ben je nog steeds verplicht een telaarbriefje te halen. Wanneer je langer dan 30 minuten te laat bent, mag je het lokaal niet meer binnen en ben je onreglementair afwezig.
- Jassen en tassen horen buiten het lokaal.
- Mobiele telefoons, mp3-spelers, smart-watches en andere elektronische apparatuur zijn verboden in het lokaal.
- Zorg dat je altijd een basispakket hulpmiddelen bij je hebt: pen, potlood, passer, geodriehoek, rekenmachine, gum, liniaal. *Het is verboden om met potlood te schrijven.* Ook het gebruik van correctievloeistof (typex) is niet toegestaan.
- *Let op:* bij diverse vakken mag een grafische rekenmachine worden gebruikt, maar bij veel vakken ook niet; dan dien je een gewone rekenmachine te gebruiken.
- Woordenboeken, binasboeken etc. dien je, als ze gebruikt mogen worden, zelf mee te nemen. Er wordt streng gecontroleerd of ze correct zijn (geen notities, bijvoegsels enz.). Digitale woordenboeken zijn niet toegestaan.
- De Bosatlas wordt indien nodig door de school verstrekt.
- Bij toetsen in de toetsweek is het overleggen van een identiteitsbewijs (bijv. schoolpas) *verplicht*. Zonder identiteitsbewijs wordt een leerling *absoluut niet* toegelaten, met alle consequenties van dien.

Afwezigheid bij toetsen (zie ook art. 3.5 van het OGVO-reglement)

Het kan voorkomen dat een leerling(e) bij een toets afwezig is. Dan wordt er door de docent het cijfer 0,1 toegekend. Bij de eerste les dat de leerling(e) weer aanwezig is, meldt hij/zij zich *onmiddellijk* bij de betreffende docent. Bij twijfel wordt de leerling doorverwezen naar de betreffende teamleider. Indien de afwezigheid legitiem was, zal de teamleider de leerling(e) een toestemmingsbriefje schrijven met toestemming om de toets in te halen. Was de afwezigheid niet legitiem, dan zal het cijfer 0,1 omgezet worden in het cijfer 1.

Een leerling dient voorzienbare afwezigheid (bijvoorbeeld een gepland artsbezoek of iets van dien aard) minstens 2 schooldagen voorafgaande aan de toets te melden bij de betreffende docent. Blijft hij/zij hierbij in gebreke dan wordt de afwezigheid bij de toets als een onregelmatigheid beschouwd. Zie verder artikel 4.1 en 4.2 van het Schoolexamenreglement Tweede Fase van de Onderwijsgemeenschap Venlo en Omstreken.

NB. Onder toets wordt hier elke proeve bedoeld, die met een beoordeling gewaardeerd wordt, dus ook so's, practica etc.

Inhaaltoetsen kunnen mondeling in plaats van schriftelijk zijn en omgekeerd. Het kan voorkomen dat een leerling op een inhaaldag 3 toetsen moet inhalen.

Inzage

10 schooldagen na afname van de toets dient deze te zijn besproken met de leerling c.q. is er inzage geweest en dient de beoordeling aan de leerling te zijn medegedeeld, tenzij er zich bijzondere omstandigheden voordoen. Tevens zorgt de docent ervoor dat de cijfers binnen 5 dagen na bespreking van de toets zijn ingevoerd in Magister.

NB. Alleen een leerling die de toets gemaakt heeft, heeft recht op bespreking/inzage.

Fraude

Bij fraude of het zich onttrekken aan één of meer onderdelen van het Schoolexamen kan door de schoolleiding het cijfer 1,0 toegekend worden aan de toets van dit onderdeel van het Schoolexamen. De schoolleiding kan de leerling ook van (verdere) deelname aan het Schoolexamen uitsluiten. Reeds afgelegde toetsen kunnen alsnog ongeldig worden verklaard. De leerling kan verplicht worden opnieuw één of meer onderdelen van het examen af te leggen. De leerling die met deze maatregelen wordt geconfronteerd, moet de gelegenheid krijgen om zijn versie van het gebeurde te vertellen, zich bij te laten staan door een volwassene en tegen een beslissing in beroep te gaan bij de commissie van beroep.

Voor de samenstelling van de commissie van beroep, zie hoofdstuk 9 van het Schoolexamenreglement voor de Tweede Fase van de OG Venlo & Omstreken.

Herkansing

Deze regeling van de OG Venlo & Omstreken is vastgelegd in het Schoolexamenreglement, Hoofdstuk 7, artikel 7.2.

Als iemand een dossiertoets/praktische opdracht etc. gemist heeft, dan moet deze binnen een maand ingehaald worden.

Herkansingen gelden **alleen in het eindexamenjaar** en alleen voor de toetsen die in het PTA hiervoor worden aangemerkt. Bij herkansingen geldt: **toetsen die ingehaald moeten worden, kunnen niet meer herkanst worden (in april bij de Herkansingen)**

In het eindexamenjaar komen bij alle eindexamenvakken met een Centraal Examen de dossiertoetsen in aanmerking voor een herkansing; de vakken met een Schoolexamen kennen bovendien het schoolherexamen.

In het eindexamenjaar mag elke leerling 3 toetsen naar keuze herkansen. (Dat mogen dus ook drie toetsen uit één toetsweek zijn.) Deze herkansingen vinden plaats na de 3e toetsweek. Het hoogste cijfer van beide beoordelingen geldt.

Een (gemiste) herkansing kan nooit ingehaald worden.

In voorkomende gevallen kan de herkansing van een schriftelijke toets mondeling worden afgenomen en omgekeerd.

Inschrijving voor de herkansingen dient **uiterlijk** woensdag 27 maart 2019 **om 12.00 u.** digitaal te geschieden.

Herkansingen toetsweek 1: maandag 1 april 2019

Herkansingen toetsweek 2: dinsdag 2 april 2019

Herkansingen toetsweek 3: woensdag 3 april 2019

Schrapregel

Voor sommige vakken zijn er toetsen, die gezamenlijk één dossiertoetscijfer vormen.

In het eindexamenjaar geldt voor deze toetsen de schrapregel. Dat houdt in, dat *indien een leerling alle onderliggende toetsen gemaakt heeft*, hij/zij één van die onderliggende toetsresultaten mag wegstrepen. Mocht een van de onderliggende toetsen, om wat voor reden dan ook, gemist zijn, dan geldt deze toets als de weggestreepte.

Protest bij onjuistheden

De leerling die aanwijsbare onjuistheden of onregelmatigheden constateert in een toets of toetsonderdeel, of in de waardering voor het resultaat van een toets of onderdeel, of bij de gang van zaken tijdens het afnemen van een toets, kan daartegen binnen 3 dagen schriftelijk protest

aantekenen de onderwijsdirecteur. Deze neemt dan binnen 3 dagen een beslissing. Tegen de beslissing van de onderwijsdirecteur is beroep mogelijk bij de Commissie van Beroep. Zie hoofdstuk 9 van het Schoolexamenreglement voor de Tweede Fase van de OG Venlo & Omstreken.

Afsluiting Schoolexamen

Het profielwerkstuk moet twee weken voor de laatste toetsperiode in het eindexamenjaar voltooid zijn. Vakken en programmaonderdelen die beoordeeld worden anders dan met een cijfer, moeten op het einde van diezelfde toetsperiode voltooid zijn. Het Schoolexamen, inclusief herexamen, wordt voltooid voor de aanvang van het eerste tijdvak, bedoeld in artikel 37 van het Eindexamenbesluit. (2° lid artikel 32 Eindexamenbesluit)

Het bevoegd gezag kan in afwijking hiervan een kandidaat die ten gevolge van ziekte of een andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid het Schoolexamen niet heeft kunnen afsluiten voor aanvang van het eerste tijdvak, in de gelegenheid stellen het Schoolexamen in dat vak af te sluiten vóór het Centraal Examen in dat vak, doch na aanvang van het eerste tijdvak.

Eindresultaten Schoolexamen

Uiterlijk drie schooldagen voor het centrale examen wordt de leerling schriftelijk meegedeeld wat de beoordelingen zijn voor het Schoolexamen.

Vakken die alleen maar een Schoolexamen kennen, krijgen een geheel cijfer van 1 t/m 10 waarbij .45 naar boven wordt afgerond. Voor doubleurs en instromers gelden de regelingen zoals die voor de reguliere cohort vastgesteld zijn.

De vakken SLOB, CKV en LO worden niet beoordeeld met cijfers maar met de aanduidingen “onvoldoende”, “voldoende” of “goed”; om aan de eisen te voldoen moet het predicaat “voldoende” of “goed” verworven worden. Vanaf schooljaar 2017-2018 geeft het vak CKV in vwo en havo de beoordeling ook in cijfers. Dus in het schooljaar 2018-2019 wordt alleen in 6vwo nog gewerkt met de beoordeling “onvoldoende”, “voldoende” of “goed”.

Vakken die naast een Schoolexamen ook een Centraal Examen kennen krijgen voor het Schoolexamen een eindcijfer met 1 decimaal.

Herexamen Schoolexamen

Het betreft hier vakken die alleen een Schoolexamen kennen. Het herexamen is vastgelegd in het Schoolreglement voor de Tweede Fase van de OG Venlo & Omstreken, hoofdstuk 7, artikel 7.3 .

Het herexamen betreft Schoolexamenvakken, waarvan het, op hele cijfers afgeronde eindcijfer lager is dan een 6. In het kader van een herexamen kan een leerling dus alleen toetsen uit het laatste leerjaar van het Schoolexamenvak overmaken die beoordeeld zijn met een cijfer lager dan een 6.

Een leerling die bevorderd is van 4havo naar 5havo of van 4vwo naar 5vwo, kan in 5havo, dan wel 5vwo, een herexamen afleggen voor het vak Maatschappijleer.

In het eindexamenjaar is er een herexamen mogelijk voor de vakken Dans en WisD. In het schooljaar 2018-2019 geldt dit voor havo ook voor het vak CKV.

De examenleerlingen moeten hun herexamen bij vakken die in het examenjaar afgesloten worden, voor het einde van het Schoolexamen voltooid hebben. Het hoogste cijfer van beide beoordelingen geldt.

Een herexamen is niet herkansbaar.

Doubleren

Een leerling die doubleert in de vooreindexamenklassen, dient alle vakken van dat schooljaar over te doen.

Doubleren in de eindexamenklas

Indien voor een vak met alleen een Schoolexamen een voldoende is gescoord, krijgt de gezakte leerling vrijstelling voor dat vak. De leerling vullen de vrijgekomen studielast met zelfstudietijd. Als het vak toch vrijwillig wordt overgedaan moet alles overgedaan worden.

Later geldt het hoogste eindcijfer. Het betreft hier de vakken WisD , LO en het profielwerkstuk. Voor 5havo geldt dit ook voor CKV en Dans.

Voor alle vakken met ook een Centraal Schriftelijk Examen en voor de rekentoets geldt dat het eindexamenjaar overgedaan moet worden. Van de vakken, die een leerling bij doublure opnieuw doet, vervallen alle cijfers, behaald in het voorafgaande jaar. In bijzondere gevallen kan de directeur van de school (gedeeltelijke) vrijstellingen verlenen.

Doubleurs vallen voor alle vakken in de regelingen die gelden voor de nieuwe jaargroep van leerlingen.

Ontheffingen

- a Het bevoegd gezag kan een leerling ontheffing verlenen voor het volgen van het onderwijs in het vak lichamelijke opvoeding indien de leerling vanwege diens lichamelijke gesteldheid niet in staat is dit onderwijs te volgen.
- b Een leerling die overstapt van 5havo naar 5vwo is vrijgesteld van het volgen van het onderwijs in de vakken Maatschappijleer en CKV.
- c Voor de leerlingen die of de Vooropleiding Dans, de Vooropleiding Musical of de Vooropleiding Conservatorium (VOCO) volgen, gelden de volgende vrijstellingen:
  - *gemeenschappelijk deel*: LO, Maatschappijleer en CKV
  - een profielkeuzevak **of** het keuzevak

BIJZONDERE REGELINGEN

Schoolexamen plus Centraal Examen in de vooreindexamenklas (vervroegd examen)

Het is onder voorwaarden mogelijk dat een leerling, die in de vooreindexamenklas zit voor een of meer vakken deelneemt aan het Schoolexamen (SE) plus het Centraal Schriftelijk Examen (CSE).

Voorwaarden:

- de leerling moet een instaptoets afleggen. Voor deze instaptoets moet minimaal het (op 1 decimaal afgeronde) cijfer 7,0 gehaald worden om te mogen deelnemen aan de regeling.
- Daarnaast moet een leerling uiteindelijk een SE-eindcijfer behalen van minimaal het (op 1 decimaal afgeronde) cijfer 7,0 . Voldoet hij/zij hier niet aan, dan wordt de betreffende leerling niet toegelaten tot het Centraal Schriftelijk Examen.

Elke sectie bepaalt zelf welke zaken er gedaan moeten worden ter vervanging van het ED-cijfer (het eindcijfer voor het vak dat normaliter in de vooreindexamenklas behaald zou zijn). Deze regeling kan ook gelden voor een leerling die doubleert in de vooreindexamenklas, onder voorwaarde dat het eindcijfer van dit vak behaald in het eerste jaar van de vooreindexamenklas het (op 1 decimaal afgeronde) cijfer 7,0 of hoger is.

Procedure:

- 1 In januari/februari stuurt de leerling een “sollicitatiebrief” naar de teamleider. Hierin geeft hij aan wat hij wil gaan doen met de vrijkomende tijd in het examenjaar. Dit is een excellentie-traject. De leerling moet de vrijkomende uren besteden aan *extra* zaken;
- 2 De betreffende vakdocent geeft een advies;
- 3 De instaptoets wordt afgesloten met minimaal een 7,0;

- 4 De mentor geeft een (zwaarwegend) advies waarin het totaalbeeld van de leerling wordt meegenomen.

Aanvullende voorwaarden:

- e.e.a. moet (rooster)technisch mogelijk zijn, aangezien de leerling het betreffende vak volgt in een examenklas/cluster;
- in het kader van de herkansingsregeling voor eindexamenleerlingen, mogen deze leerlingen in het vooreindexamenjaar één dossiertoets per vak herkansen, zonder dat dit hun recht op 3 herkansingen in het eindexamenjaar vermindert

Let op: mocht je bij een vervroegd examen het betreffende vak (SE + CSE) afronden met een onvoldoende als eindcijfer, dan heb je **niet** het recht dit vak in de eindexamenklas nog een keer opnieuw te doen. Ook mag je **niet** in de vooreindexamenklas herexamen doen voor het betreffende vak en het jaar erna opnieuw herexamen doen voor een ander vak. Je hebt dus maximaal recht op één herexamen tijdens het volledige examen.

Dit in tegenstelling tot een gespreid examen (om bijzondere redenen), waarbij een kandidaat in twee opeenvolgende jaren telkens één herexamen kan doen.

Geen enkele leerling, ook al voldoet hij/zij aan alle voorwaarden, heeft het **recht** om een vervroegd examen te doen voor een vak. Elk afzonderlijk geval wordt door de schoolleiding apart bekeken en beoordeeld. Alle afspraken worden op papier gezet en door de schoolleiding, ouder(s) / verzorger(s) en leerling ondertekend.

Profielwisseling

Het komt voor dat leerlingen tijdens het jaar van profiel willen wisselen. Aangezien dit nogal wat consequenties heeft voor de betreffende leerling, de organisatie en de docenten, zijn er voor deze wisseling enkele spelregels opgesteld:

- 1 Wisseling kan uiterlijk plaatsvinden in de week volgend op de rapportvergadering, die hoort bij het eerste rapport. (Na afloop van periode 1)
- 2 Voordracht tot wisseling komt van de decaan. Dat wil zeggen dat een leerling al vooraf met de decaan overleg heeft gehad. Dit sluit de mentor niet uit, maar de uiteindelijke voordracht komt van de decaan.
- 3 De rapportvergadering stemt met 2/3 meerderheid voor het voorstel tot wisseling (vereist quorum 2/3).
- 4 Het kan nooit zo zijn dat door een profielwisseling van een leerling een cluster en/of klas boven het maximum van 32 leerlingen komt.
- 5 De leerling alleen is verantwoordelijk voor het inhalen van gemiste stofonderdelen, toetsen etc. De (ontvangende) docent bepaalt op welke manier gemiste toetsen etc. ingehaald worden en hoe zwaar deze meewegen in het eindcijfer.
6. De wisseling kan nooit een rol spelen bij een eventuele latere overgangsbeslissing.
7. Individuele docenten, mentoren of teamleiders kunnen m.b.t. een eventuele wisseling nooit toezeggingen doen.

Aan **alle** voorwaarden dient te worden voldaan.

Tussentijdse overstap 4vwo → 4havo

Bij tussentijdse overstap van 4vwo naar 4havo worden de cijfers van 4vwo zonder omrekening overgenomen.

Overstap 4vwo → 5havo

Het komt voor dat een 4vwo-leerling aan het eind van het jaar overstapt naar 5havo. De eindvergadering van docenten beslist of dit toegestaan, dan wel verplicht is. Deze overstap is maar beperkt mogelijk en voor deze overstap gelden de volgende *voorwaarden*:

1. CKV, SLOB en LO moeten voldoende zijn;
2. er zijn geen nieuwe vakken in de lijst mogelijk;
3. Nederlands, Engels en Wiskunde maximaal een keer het cijfer 4 óf twee keer het cijfer 5;
4. na wegstrepen van het vak dat zou vervallen op 5havo moeten max. een 4 en een 5 gecompenseerd worden met 2 compensatiepunten;
5. aan het eind van periode 3 moet al voldaan zijn aan de voorwaarden 1-4 en moet de leerling definitief de wens tot overstappen kenbaar hebben gemaakt;
6. de rapportpunten van rapport 4 (waarin verwerkt de inhaaltoetsen) worden naar 5havo zonder herberekening overgenomen (Secties kunnen wel aangeven of de punten meegenomen worden naar 5havo);
7. Tijdens de rapportvergadering wordt door de vakdocenten gestemd over een bevordering naar 5havo. Deze stemming, waarbij capaciteiten, cijfers en attitude meegenomen worden, is bindend. Bevordering geschiedt conform de Valuas-overgangsregeling.

De eindcijfers van 4vwo worden conform onderstaande tabel omgerekend naar ed4-cijfers.

Deze ed4-cijfers zijn de eindcijfers waarmee de leerling in 5havo instroomt. Zij tellen volgens het PTA voor een bepaald percentage mee in het uiteindelijke SE-cijfer van een vak.

Tabel omrekenen 4vwo → 5havo

AK	EC-4v		MO	EC-4v
BIOL	EC-4v		MU/VOCO/MUSI	EC-4v
CKV	EC-4v		NAT	EC-4v
DA	EC-4v		NETL	EC-4v
DUTL	EC-4v		SCHK	EC-4v
ECON	EC-4v		TE	EC-4v
ENTL	EC-4v			
FATL	EC-4v		WISA	EC-4v
FI	EC-4v		WISB	
GES	EC-4v		WisD	
LO	nvt			
MAAT	ed4 * 1,2			
MAW	nvt			

Overstap 5vwo → 5havo

Het komt voor dat leerlingen aan het eind van 5vwo overstappen naar 5havo. De eindvergadering van docenten beslist of dit toegestaan, dan wel verplicht is.

De eindcijfers van 5vwo worden conform onderstaande tabel 5vwo → 5havo omgerekend naar ed4-cijfers. Deze ed4-cijfers zijn de eindcijfers waarmee een reguliere 4havo-leerling in 5havo instroomt. Zij tellen volgens het PTA voor een bepaald percentage mee in het uiteindelijke SE-cijfer van een vak.

Tabel omrekenen 5vwo → 5havo

AK	ed5*1,2		MO	ed5*1,2
BIOL	ed5*1,2		MU/VOCO	Ed5*1,2
CKV	nvt		NAT	ed5*1,2
DA	nvt		NETL	ed5*1,2
DUTL	ed5*1,2		SCHK	ed5*1,2
ECON	Ed5*1,2		TE	ed5*1,2
ENTL	ed5*1,2			
FATL	ed5*1,2		WISA	ed5*1,2
FI	ed5*1,2		WISB	
GES	ed5*1,2		WisD	
HNDV	ed5*1,2			
LO	Nvt			
MAAT	ed4*1,2			
MAW	ed5*1,2			

Tussentijdse overstap 5vwo → 5havo

Bij tussentijdse overstap van 5vwo naar 5havo worden de eindcijfers van 4vwo omgerekend volgens de tabel omrekenen 4vwo → 5havo. Overige cijfers worden zonder omrekening overgenomen.

Overstap 6vwo → 5havo

Het komt voor dat leerlingen van 6vwo op enig moment besluiten om in een of meer vakken op havo-niveau examen te gaan afleggen.

De eindcijfers van 5vwo worden bij de betreffende vakken omgerekend naar een ed4-cijfer voor havo (conform de omrekenentabel 5vwo → 5havo). De op 6vwo behaalde cijfers voor de betreffende vakken worden echter zonder omrekening overgenomen.

Wel bestaat de mogelijkheid om in overleg met de teamleider van de afdeling na de overstap de toetsen, die nog gemaakt moeten worden, op havo-niveau af te leggen.

De overstap van 6vwo naar 5havo voor een of meer vakken moet uiterlijk voor 1 april van het betreffende schooljaar aangemeld zijn bij de schooladministratie!!

Vakken op hoger niveau

Het komt voor dat een havo-leerling vakken op vwo-niveau volgt en daarin examen aflegt. Het komt ook voor dat deze leerling nadat het eerste examen is afgelegd weer besluit dit vwo-niveau in te ruilen voor havo-niveau. Deze mogelijkheid bestaat *met dien verstande, dat het niet mogelijk is om een eenmaal behaald vwo-cijfer weer om te rekenen naar havo-cijfers.*

Deze kandidaat behoudt het recht op herexamen, wat betekent dat hij/zij zich na de uitslag binnen de gestelde termijn moet opgeven voor Periode 2. Het dan afgelegde examen geldt als het eerste afgelegde examen op havo-niveau. Als na de uitslag van Periode 2 blijkt dat alsnog herkansing mogelijk en zinvol is, dan moet die kandidaat zich voor Periode 3 opgeven.

Dit examen wordt buiten school centraal georganiseerd.

Vrijstellingen voco / dans / musical

Vrijstellingen geven ruimte het programma van Dans, Musical of Voco goed te kunnen volgen; stoppen met het betreffende vak betekent dat vrijstellingen vervallen.

HAVO

- Dans:** - alleen mogelijk bij profiel CM of NG
- vrijstelling voor LO, maatschappijleer, CKV
  - Dans komt in plaats van het vak in de vrije ruimte
  - in profiel CM: vrijstelling voor Tekenen of Handvaardigheid of Muziek of Filosofie
  - bij NG verplichte combinaties Aardrijkskunde+WisA óf Natuurkunde+WiskB
  - NG-leerlingen kunnen evt. vrijstelling vragen voor Natuurkunde of Aardrijkskunde

Voco en musical:

- alleen mogelijk bij profiel CM, NG
- vrijstelling voor LO, maatschappijleer, CKV
- bij CM: Muziek in profiel en Musical/Voco in vrije ruimte
- bij NG Muziek verplicht in vrije ruimte, Musical/Voco aangeven als extra vak
- in profiel CM: vrijstelling voor Aardrijkskunde óf Maatschappijwetenschappen
- bij NG verplichte combinaties Aardrijkskunde+WisA óf Natuurkunde+WiskB
- NG leerlingen kunnen evt. vrijstelling vragen voor Natuurkunde of Aardrijkskunde

Uitzonderingsgevallen:

- op HAVO is het sporadisch mogelijk om ook voor het profiel EM te kiezen (m.n. vanwege dyslexie en de verplichte keuze voor DU of FA bij profiel CM)
- bij EM is Muziek dan verplicht in vrije ruimte, Musical/Voco aangeven als extra vak
- bij EM is alleen wiskA toegestaan
- EM-leerlingen kunnen evt. vrijstelling vragen voor M&O/Aardrijkskunde/Frans/Duits
- De leerling moet zich realiseren dat bij de keuze voor EM rooster-technische complicaties kunnen optreden

ATHENEUM

- Dans:** - alleen mogelijk bij profiel CM of NG
- vrijstelling voor LO, maatschappijleer, CKV
  - Dans in plaats van vak in de vrije ruimte
  - in profiel CM vrijstelling voor tekenen of muziek of filosofie
  - bij NG verplichte combinaties aardrijkskunde+wiskA óf natuurkunde+wiskB
  - dansleerlingen die in de 5e klas Maatschappijwetenschappen willen doen, moeten expliciet aanvragen dat ze in de 4e klas wél Maatschappijleer volgen.
  - NG-leerlingen kunnen evt. vrijstelling vragen voor Natuurkunde of Aardrijkskunde

Voco en Musical:

- alleen mogelijk bij profiel CM of NG
- vrijstelling voor LO, maatschappijleer, CKV
- bij CM Muziek in profiel en Musical/Voco in vrije ruimte
- bij NG Muziek verplicht in vrije ruimte, Musical/Voco aangeven als extra vak
- in profiel CM: vrijstelling voor Aardrijkskunde of Maatschappijwetenschappen
- bij NG verplichte combinaties Aardrijkskunde+WiskA óf Natuurkunde+WiskB
- NG-leerlingen kunnen evt. vrijstelling vragen voor Natuurkunde of Aardrijkskunde

GYMNASIUM

Niet mogelijk in combinatie met Dans, Musical of Voco.

Bijzondere omstandigheden

Mocht een bepaling van het reglement voor een individuele leerling een kennelijke onbillijkheid opleveren, dan kan de directeur van de school anders beslissen.

**SCHOOLEXAMENREGLEMENT HAVO/VWO
ONDERWIJSGEMEENSCHAP VENLO & OMSTREKEN
2018-2019**

Hoofdstuk 1   Algemeen

Artikel 1.1

Het examenreglement wordt vastgesteld door het bevoegd gezag.

Artikel 1.2

Indien daartoe aanleiding is kan het bevoegd gezag het reglement tussentijds wijzigen.

Artikel 1.3

Het eindexamen is geregeld in het Eindexamenbesluit vwo-havo-mavo-vbo van maart 2018.

Artikel 1.4

Het examenreglement is noodzakelijk volgens artikel 31 van bovengenoemd besluit. Een exemplaar van dit besluit staat ter inzage op de site van de campus/OGVO.

Hoofdstuk 2   Begripsbepalingen

Bevoegd gezag	Samenwerkingsstichting Voortgezet Onderwijs Regio Venlo.
Kandidaat	een ieder die door het bevoegd gezag tot het eindexamen wordt toegelaten.
Examen	hiermee wordt zowel het schoolexamen als het centraal examen bedoeld.
Examinator	degene die belast is met het afnemen van het examen.
Secretaris van het examen	degene die belast is met de organisatie en administratieve afwikkeling van het eindexamen.
Toets	alle door de kandidaat af te leggen onderdelen van het examen (zie ook begrippen 4.1.1)
Examendossier	het omvat alle onderdelen van het schoolexamen, zoals deze in het voorlaatste en laatste leerjaar van de opleiding wordt opgebouwd, ook van die vakken die hetzij niet centraal worden geëxamineerd, hetzij reeds in het derde leerjaar worden afgesloten.
Programma van toetsing en afsluiting	hierin is opgenomen een omschrijving van de inhoud van de toetsen, van de wijze, waarop getoetst wordt, alsmede van de beoordeling en weging van het resultaat.

Hoofdstuk 3 Algemene bepalingen

Artikel 3.1

Het bevoegd gezag stelt de kandidaten in de gelegenheid ter afsluiting van de opleiding een examen af te leggen.

Artikel 3.2

Het examen bestaat uit een schoolexamen en voor zover dat in het examenprogramma bepaald is, een centraal examen.

Artikel 3.3

De onderwijzsdirecteur en de examinatoren nemen onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag het examen af.

Artikel 3.4

De onderwijzsdirecteur wijst één van de personeelsleden aan als secretaris van het examen. Deze secretaris regelt samen met de onderwijzsdirecteur alle aangelegenheden die het examen betreffen.

Artikel 3.5

Een kandidaat wordt tot het centraal examen toegelaten als alle onderdelen van het schoolexamen afgerond zijn.

Hoofdstuk 4 Schoolexamen

Artikel 4.1 Algemeen:

1. Het schoolexamen kan bestaan uit de volgende toetsen:
  - a. mondelinge toetsen
  - b. schriftelijke toetsen met gesloten en/of open vragen
  - c. ICT-toetsen/digitale examens
  - d. praktische opdrachten
  - e. handelingsopdrachten
2. Voor kandidaten geldt bovendien een vakoverstijgend profielwerkstuk, dat betrekking heeft op een thema uit het profiel waarin de leerling onderwijs volgt.
3. Het schoolexamen wordt gehouden overeenkomstig het voor ieder vak geldend programma van toetsing en afsluiting.

Artikel 4.2 Tijdvakken schoolexamen.

1. Het schoolexamen kan beginnen vanaf leerjaar vier van de opleiding met de opbouw van het examendossier.
2. Voor welke profielen of leerwegen het onder 4.2.1. gestelde geldt, wordt vastgesteld door de onderwijzsdirecteur.
3. Het schoolexamen eindigt binnen een periode van acht weken voor de aanvang van het centraal examen. Het schoolexamen wordt tenminste één week voor de aanvang van het centraal examen afgesloten.
4. Het in 4.2.3 gestelde geldt eveneens indien een kandidaat het centraal examen zal afleggen in de tweede periode, doordat hij niet in staat geweest is het schoolexamen, om een geldige reden, tijdig voor het centraal examen af te ronden.
5. Indien een kandidaat om een geldige reden, dit ter beoordeling van de onderwijzsdirecteur, is verhinderd het schoolexamen tijdig af te ronden zowel voor de eerste als voor de tweede periode en hij het schriftelijk examen zal afleggen ten

- overstaan van de staatsexamencommissie, moet het schoolonderzoek tenminste vier weken voor de aanvang van dit examen zijn afgesloten.
6. De kandidaten ontvangen voor 1 oktober van het betreffende schooljaar, het examenreglement met het bijbehorende programma van toetsing en afsluiting, waarin vermeld staat:
    - a. een overzicht van de toetsen van het schoolexamen
    - b. een planning van de toetsen
    - c. een omschrijving van de te toetsen leerstof
    - d. een omschrijving van de wijze van toetsing
    - e. de wijze waarop het eindcijfer schoolexamen wordt berekend
  7. Tenminste een week voor de aanvang van elke toets ontvangen de kandidaten mededeling van:
    - a. de plaats waar de toetsen worden afgenomen
    - b. het tijdstip waarop de toetsen worden afgenomen
    - c. de duur van de toetsen.
  8. Deelname aan de geplande toetsen is voor iedere leerling verplicht.
  9. Indien aan een toets een deadline is gekoppeld, dient deze te allen tijde te worden nagekomen.

Artikel 4.3 De toetsen

1. De vakgroepen dienen voor het begin van het cursusjaar, waarin met het schoolexamen wordt aangevangen, bij de onderwijsdirecteur een overzicht in van de bij de verschillende toetsen te vragen stof. De onderwijsdirecteur zorgt ervoor, dat deze overzichten voor de aanvang van het schoolexamen aan de kandidaten ter hand worden gesteld.
2. De opgaven voor de toetsen en de daarbij behorende normen worden door de vakgroepen vastgesteld.
3. Mondelinge toetsen worden afgenomen door de leraar-examinator.
4. Een mondelinge toets kan plaatsvinden in aanwezigheid van een bijzitter, zijnde een collega-docent.
5. Het cijfer wordt door de leraar-examinator vastgesteld. Indien een bijzitter aanwezig is, kan deze een tegencijfer voorstellen. De leraar-examinator stelt evenwel het cijfer vast.
6. Opgaven, normen, het gemaakte werk, eventueel de gemaakte protocollen, worden door de examinator bewaard tot zes maanden nadat een cijferrapportage aan de ouders heeft plaatsgevonden.
7. de inzage in de examendossiers is als volgt geregeld
  - de directie heeft inzage in alle examendossiers
  - eenieder die door de onderwijsdirecteur belast is met de begeleiding van kandidaten, heeft inzage in de examendossiers van de betreffende kandidaten - de vakdocent heeft inzage in de examendossiers van de kandidaten aan wie hij lesgeeft
  - de kandidaten hebben inzage in hun eigen examendossier. Ook de ouders van een kandidaat mogen het betreffende examendossier inzien.
8. De criteria aan de hand waarvan de beoordeling van werkstukken, praktische opdrachten, handelingsopdrachten en profielwerkstuk plaatsvindt, worden tijdens de lessen aan de kandidaat bekend gemaakt.

Artikel 4.4 Beoordeling

1. De handelingsopdracht wordt niet met een cijfer beoordeeld, maar met de beoordeling onvoldoende, voldoende of goed. Indien naar het oordeel van de leraarexaminator deze opdracht niet met een voldoende of goed beoordeeld kan worden, wordt de kandidaat in de gelegenheid gesteld alsnog één van deze beoordelingen te scoren.
2. Indien een kandidaat in een (onderdeel van een) vak of programma door twee of meer leraren is geëxamineerd bepalen deze leraren in onderling overleg het cijfer voor het

schoolexamen. Komen zij niet tot overeenstemming dan wordt het cijfer bepaald op het rekenkundig gemiddelde van de beoordelingen door ieder van hen.

Artikel 4.5 Mededelingen cijfers

1. Het cijfer van iedere toets wordt zo spoedig mogelijk aan de kandidaat bekend gemaakt. De kandidaten hebben het recht het door hen gemaakte werk te zien.
2. De behaalde cijfers worden vastgelegd in het examendossier. Het eindcijfer voor het schoolexamen wordt voor de aanvang van het centraal examen aan de kandidaat meegedeeld.
3. Schriftelijke rapportering aan de kandidaten en hun ouders betreffende de beoordelingen van het schoolexamen geschiedt periodiek op door de onderwijsdirecteur vast te stellen momenten en in elk geval in de laatste week voor de aanvang van het centraal examen, waarbij dan tevens de eindcijfers voor het schoolexamen worden gerapporteerd.

Artikel 4.6 Herexamen en herkansing

1. Elke kandidaat heeft het recht om toetsen van het schoolexamen te herkansen. De inhoudelijkheid van herkansen wordt in het PTA van het desbetreffende profiel beschreven. De kandidaat dient een schriftelijk of digitaal verzoek in tot herkansing.
2. Het herexamen omvat de in het PTA aangegeven onderdelen van het examenprogramma.
3. Indien een kandidaat, naar het oordeel van de leraar/examinator voor lichamelijke opvoeding of CKV (uitsluitend vwo) niet de gestelde kwalificatie voldoende of goed heeft behaald, wordt hij in de gelegenheid gesteld middels aanvullende toetsing alsnog deze kwalificatie te behalen. Dit dient uiterlijk tien kalenderdagen voor aanvang van het CSE zijn beslag te hebben gekregen. Bij de beoordeling dient uitgegaan te worden van de mogelijkheden van de kandidaat.
4. In geval van reglementaire absentie (art.8.2 e.v.) en in bijzondere gevallen kan herkansing van een toets of een ander onderdeel van het schoolexamen worden verleend. De onderwijsdirecteur beslist over deze herkansing.
5. In geval van herkansing geldt het hoogst behaalde cijfer.

Artikel 4.7 Afsluiting schoolexamen

1. Het schoolexamen kan pas dan worden afgesloten indien alle toetsen zijn afgelegd.
2. Indien een toets niet is afgelegd op het vastgestelde tijdstip of binnen de vastgestelde termijn zonder een naar het oordeel van de onderwijsdirecteur geldige reden kan de onderwijsdirecteur, alvorens een van de maatregelen genoemd in artikel 12.2 te treffen, de kandidaat verplichten het ontbrekende onderdeel binnen 14 dagen alsnog af te leggen. In deze termijn worden vakantiedagen niet meegerekend.
3. Indien een kandidaat niet voldoet aan de in 4.7.2 gestelde verplichting kan de onderwijsdirecteur na alle betrokkenen gehoord te hebben de kandidaat uitsluiten van verdere deelname aan het schoolexamen of een van de andere maatregelen treffen, genoemd in artikel 12.2.

Artikel 4.8 Overige bepalingen

1. De resultaten van het schoolexamen behaald in het voorlaatste leerjaar, komen te vervallen als de kandidaat niet wordt bevorderd van het voorlaatste naar het laatste leerjaar. Uitzondering hierop zijn de schoolexamenvakken die met de waardering "voldoende" of "goed" zijn afgesloten.

2. De schoolexamenresultaten, behaald in het laatste leerjaar, komen te vervallen, als de kandidaat niet slaagt voor het examen. Uitzondering hierop zijn de schoolexamenvakken die met de waardering “voldoende” of “goed” zijn afgesloten.
3. Voor de kandidaat die tot het voorlaatste of laatste leerjaar wordt toegelaten, nadat in dat leerjaar reeds toetsen zijn gehouden, stelt de onderwijsdirecteur een regeling vast, in overleg met de betrokken docent(en) en de kandidaat.

Hoofdstuk 5 Centraal Examen

Artikel 5.1 Algemeen

1. Het centraal eindexamen wordt afgenomen conform de artikelen 36 t/m 45 van het Eindexamenbesluit maart 2018 vwo-havo-mavo-vbo.
2. Ten minste 14 dagen voor de aanvang van het centraal examen ontvangen de kandidaten het rooster van het centraal examen. In dit rooster staat in elk geval vermeld:
  1. de plaats waar de toetsen van het centraal examen worden afgenomen.
  2. het tijdstip waarop de toetsen worden afgenomen.
  3. de duur van de toetsen.

Artikel 5.2 Gang van zaken tijdens het centraal examen

1. De kandidaten maken het centrale examen werk onder toezicht van door de onderwijsdirecteur aangewezen docenten. In elk lokaal zijn minimaal twee toezichthouders aanwezig. Per 25 kandidaten is tenminste één toezichthouder aanwezig.
2. Tijdens een toets van het centraal examen worden aan de kandidaten geen mededelingen van welke aard ook, aangaande de opgaven gedaan.
3. Een overzicht van hulpmiddelen waarvan het gebruik door de CEVO is toegestaan, zal tijdig aan de leerlingen worden uitgereikt.
4. Tassen, jassen, e.d. mogen niet naar het examenlokaal worden meegenomen.
5. Het examenwerk mag niet met potlood worden gemaakt.
6. Het werk wordt gemaakt op papier, gewaarmerkt en verstrekt door de school. Ook het kladpapier wordt door de school gewaarmerkt en verstrekt. Kandidaten mogen geen papier meenemen naar het examenlokaal.
7. De kandidaten vermelden het examenummer, hun naam en de naam van de betrokken examinerator op het in te leveren werk.
8. Zonder toestemming van een toezichthouder mogen de kandidaten zich gedurende een toets van het examen niet verwijderen uit het examenlokaal.
9. Tijdens het uitdelen van de opgaven dient er volkomen rust in het lokaal te heersen.
10. Gedurende een uur volgende op het tijdstip van opening van de envelop is het de kandidaten niet toegestaan te vertrekken.
11. De aan de kandidaten voorgelegde opgaven voor een toets van het centraal examen blijven in het examenlokaal tot het einde van die toets. Kandidaten die het gemaakte werk eerder dan het sluitingstijdstip inleveren, laten de opgaven op hun tafel liggen.
12. Vanaf een kwartier voor het einde van een toets van het examen mogen de kandidaten het examenlokaal niet verlaten.
13. Aan het einde van een zitting blijven de kandidaten zitten totdat een toezichthouder het sein geeft om te vertrekken.
14. Het is kandidaten verboden enig papier dat op het examen betrekking heeft op een andere plaats dan op de hun toegewezen tafel te leggen.

15. De kandidaten die deelnemen aan de digitale flexibele eindexamens kunnen na afloop van het examen niet beschikken over de opgaven van het examen. Bovendien mag eventueel gebruikt kladpapier niet worden meegenomen

Hoofdstuk 6 Bepaling cijfers

Artikel 6.1 Wijze van afronden

De afronding van eindcijfers vindt als volgt plaats.

1. De afronding tot een geheel eindcijfer wordt bepaald door het eerste cijfer achter de komma bij het niet-afgeronde cijfer. Is dit eerste cijfer 4 of lager, dan wordt naar beneden afgerond. Is dit eerste cijfer 5 of hoger, dan wordt naar boven afgerond.
2. De afronding tot een eindcijfer op één decimaal wordt bepaald door het tweede cijfer achter de komma bij het niet-afgeronde cijfer. Is dit tweede cijfer 4 of lager, dan wordt naar beneden afgerond. Is dit tweede cijfer 5 of hoger, dan wordt naar boven afgerond.

Artikel 6.2 Schoolexamencijfer

Uit de beoordeling van alle toetsen in een vak of programma berekent de examinator het eindcijfer voor het schoolexamen. Voor de beoordeling van de toetsen van het schoolexamen gebruikt de examinator de cijfers 1 t/m 10 met de daartussen liggende cijfers met één decimaal.

Het eindcijfer voor het schoolexamen is het gewogen gemiddelde van de beoordelingen, die voor de toetsen van het schoolexamen aan de kandidaat zijn gegeven. Dit gemiddelde wordt met toepassing van artikel 6.1 afgerond op één decimaal.

Artikel 6.3 Cijfer centraal examen en eindcijfer examen

1. Het eindcijfer van het examen wordt in gelijke mate bepaald door het eindcijfer van het schoolexamen en het cijfer van het centraal examen $[(1 \times SE + 1 \times CE) : 2]$
2. Het eindcijfer voor alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.
3. Indien het volgens 6.3.1 berekende eindcijfer niet een geheel getal is, dan vindt er afronding plaats met toepassing van artikel 6.1.
4. Voor de vakken die afgesloten worden met een schoolexamencijfer geldt dat het schoolexamencijfer met toepassing van artikel 6.1 op een geheel getal wordt afgerond.

Hoofdstuk 7 Afwijking wijze van examineren

Artikel 7.1

De onderwijsdirecteur kan toestaan dat een lichamelijk of geestelijk gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de onderwijsdirecteur de wijze waarop het examen zal worden afgelegd (hiervoor kan een deskundigheidsverklaring gevraagd worden). Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.

Artikel 7.2

Ten aanzien van een kandidaat die met inbegrip van het examenjaar ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie Nederlands niet de moedertaal is, kan het bevoegd gezag toestaan dat wordt afgeweken van de bij of krachtens het besluit gegeven voorschriften. Dit afwijken heeft dan betrekking op het vak Nederlandse taal en letterkunde of vakken waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is.

Voor zover wordt afgeweken van de voorschriften wordt deze afwijking medegedeeld aan de inspectie. De afwijking kan voor zover het het centraal examen betreft slechts bestaan uit een verlenging van de duur van de toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten.

Artikel 7.3

Indien de afnamecondities van een examen een adequate beoordeling onmogelijk maken kan de onderwijsdirecteur contact opnemen met de inspectie. De inspectie kan besluiten dat het werk wordt beschouwd als niet gemaakt en niet wordt beoordeeld. Alle kandidaten die aan deze sessie deelnamen hebben dan recht op opnieuw maken/inhalen.

Hoofdstuk 8   Absentie bij schoolexamen en centraal examen

Artikel 8.1

Indien een kandidaat deelneemt aan een toets van het examen behoudt het resultaat dat de examinerator voor die toets vaststelt zijn geldigheid.

Artikel 8.2

Indien een kandidaat zonder geldige reden te laat bij een toets verschijnt, kan hij uiterlijk tot een half uur na het begintijdstip van de toets tot het examenlokaal worden toegelaten. Hij levert zijn werk in op het tijdstip dat voor iedere andere kandidaat geldt.

Artikel 8.3

1. Als een kandidaat door ziekte of door een andere vorm van overmacht niet in staat is een toets bij te wonen, moet dit schriftelijk voor of telefonisch op de dag van de toets voor de aanvang van de toets gemeld worden aan de onderwijsdirecteur.
2. Indien een kandidaat bij een flexibel digitaal examen vanwege een geldige reden niet in staat is het examen af te leggen kan de onderwijsdirecteur een nieuw tijdstip bepalen voor afname van deze toets. Dit tijdstip kan op ieder redelijk moment plaatsvinden binnen de vastgestelde examenperiode.

Artikel 8.4

Zodra een kandidaat die door ziekte een toets heeft verzuimd weer op school komt, dient hij een verklaring ondertekend door zijn ouders omtrent zijn verzuim in te leveren bij de onderwijsdirecteur.

Artikel 8.5

Een kandidaat die in gebreke blijft de in 8.4 genoemde verklaring in te leveren, wordt geacht niet reglementair afwezig geweest te zijn.

Artikel 8.6

Indien een kandidaat op grond van niet reglementaire afwezigheid een toets niet heeft afgelegd neemt de onderwijsdirecteur maatregelen overeenkomstig het gestelde in hoofdstuk 12.

Artikel 8.7

Indien een toets van het schoolexamen niet is afgelegd op grond van reglementaire afwezigheid treedt art. 4.6.5 in werking. Indien het een toets van het centraal examen betreft, wordt de kandidaat in het tweede tijdvak de gelegenheid gegeven het centraal examen in ten hoogste twee toetsen te voltooien.

Artikel 8.8

Indien een kandidaat in het tweede tijdvak van het centraal examen evenzeer verhinderd is, of wanneer hij het centraal examen in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak ten overstaan van de staatsexamencommissie zijn eindexamen te voltooien.

Artikel 8.9

De kandidaat meldt zich zo spoedig mogelijk door tussenkomst van de onderwijsdirecteur aan bij de voorzitter van de desbetreffende staatsexamencommissie. In dat geval deelt de onderwijsdirecteur aan de commissie mede welke cijfers de kandidaat voor het schoolexamen en het eventueel reeds afgelegde gedeelte van het centraal examen heeft behaald, alsmede, wanneer dat zich voordoet:

- a. dat ten behoeve van de kandidaat op grond van art. 7.2 toestemming is verleend dat met betrekking tot het vak Nederlandse taal en letterkunde dan wel tot het vak Nederlandse taal of tot enig vak, waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is, wordt afgeweken van de voorschriften gegeven bij of krachtens dit besluit;
- b. dat ten behoeve van de gehandicapte kandidaat op grond van art. 7.1. toestemming is verleend dat hij het centraal examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan zijn mogelijkheden.

Artikel 8.10

Na afloop van het derde tijdvak deelt de staatscommissie het resultaat mede aan de onderwijsdirecteur.

Hoofdstuk 9   Uitslag

Artikel 9.1:   Vaststelling uitslag;

- 1   Aan het Centraal Examen mag pas worden deelgenomen nadat voor alle vakken alle onderdelen van het schoolexamen zijn afgerond, dat wil zeggen.:
  - alle onderdelen die becijferd worden, moeten van een cijfer zijn voorzien; het betreft hier dus toetsen, praktische opdrachten, profielwerkstuk;
  - voor havo moet het vak LO beoordeeld zijn met 'voldoende' of 'goed'.
  - voor vwo moeten de vakken CKV en LO beoordeeld zijn met 'voldoende' of 'goed'.
- 2   Wanneer een vak zowel een schoolexamen als een Centraal Examen heeft, worden de cijfers van het schoolexamen en het Centraal Examen gemiddeld.
- 3   De kandidaat is geslaagd indien:
  - alle eindcijfers 6 of hoger zijn, of
  - er één 5 is behaald en voor alle overige vakken het eindcijfers 6 of hoger is, of
  - er één 4 óf twee maal 5 óf één 5 en één 4 is behaald én voor de overige vakken een 6 of hoger, waarbij het gemiddelde van alle vakken tenminste 6,0 is. (bij meer dan één 5 geldt dus de compensatieregeling)
  - en voor havo het vak LO en voor vwo de vakken CKV en LO beoordeeld zijn met 'voldoende' of 'goed'.

NB 1: het combinatiecijfer telt mee zoals alle andere cijfers.

NB 2: een kandidaat is niet geslaagd indien op de cijferlijst óf als eindcijfer óf als onderdeel van het combinatiecijfer een 3 of lager voorkomt.

- 4 De berekening van het combinatiecijfer verloopt in drie stappen.
  - a. Voor elk vak dat deel uitmaakt van het combinatiecijfer wordt het schoolexamencijfer berekend.
  - b. Daarna worden de schoolexamencijfers van deze vakken (incl het profielwerkstuk) gemiddeld. Elk schoolexamencijfer telt hierbij even zwaar.
  - c. De vaststelling van het combinatiecijfer is wettelijk geregeld: het onder punt b. berekende gemiddelde moet worden afgerond tot het dichtstbijzijnde hele getal.
- 5 a. het gemiddelde cijfer over alle vakken van het Centraal Examen (CE) moet tenminste 5,50 zijn.
  - b. bij de kernvakken Nederlands, Engels en wiskunde(A/B/C) mag als eindcijfer ten hoogste één vijf voorkomen.
- 6 In het PTA wordt per toets of praktische opdracht aangegeven hoe zwaar deze meetelt voor de bepaling van het eindcijfer van het schoolexamen.
- 7 De kandidaat is verplicht de rekentoets te hebben gemaakt. Het resultaat van de rekentoets telt niet mee in de slaag- zakregeling. Het resultaat wordt op de cijferlijst vermeld.

Artikel 9.2 Herkansingen

- 1 De kandidaat in leerjaar vier en vijf vwo en leerjaar vier havo, die voor bevordering in aanmerking wil komen dient alle handelingsdelen voor het betreffende schooljaar, voor het einde van dat schooljaar, naar behoren te hebben afgerond.
- 2 Als een handelingsdeel op de einddatum (zie artikel 4.7.2) niet naar behoren is afgerond, dient de kandidaat in de aansluitende periode buiten lestijd zelf te werken aan de voltooiing ervan. De kandidaat krijgt hiervoor maximaal vijf schooldagen de tijd. De ouders worden hiervan schriftelijk op de hoogte gesteld.
- 3 Bij ziekte of andere bijzondere omstandigheden kan de onderwijsdirecteur verlenging van het Schoolexamen verlenen tot maximaal het gestelde in artikel 32 van het Examenbesluit.
- 4 De herkansingsmomenten worden aan het begin van ieder schooljaar bekend gemaakt,
- 5 De herkansingen worden via het PTA geregeld.
- 6 Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde betreffende onderdeel van het schoolexamen geldt als het definitieve cijfer.

Artikel 9.3 Schoolherexamen

- 1 Als algemene regel voor het herexamen van schoolvakken geldt dat voor de vakken of deelvakken, die niet in het Centraal Examen worden afgesloten maar in het schoolexamen, er een schoolherexamen wordt aangeboden voor het betreffende vak of deelvak.
2. Een kandidaat kan alleen een herexamen doen voor een schoolvak waarvoor het eindcijfer lager is dan een 6.
3. De herexamenmomenten worden aan het begin van het schooljaar bekend gemaakt.
4. De herexamens worden via het PTA geregeld.
5. Het hoogste van de cijfers behaald bij het herexamen en bij het eerder afgelegde schoolexamen geldt als het definitieve cijfer.

Hoofdstuk 10 Diploma en cijferlijst

Artikel 10.1

De onderwijstdirecteur reikt aan elke kandidaat die eindexamen heeft afgelegd een lijst uit waarop zijn vermeld:

- de cijfers voor het schoolexamen (indien aan de orde wordt aangegeven volgens welk programma een vak is geëxamineerd),
- de cijfers voor het centraal examen, - de eindexcijfers voor de examenvakken,
- alsmede de uitslag van het eindexamen.

Indien een leerling een vak op een hoger niveau aflegt dan vervangt het cijfer van dit hogere niveau het cijfer van het (verplichte) lagere niveau. De lijsten worden door de campusdirecteur en de secretaris van het eindexamen ondertekend.

Artikel 10.2

De onderwijstdirecteur reikt aan elke voor het eindexamen geslaagde kandidaat een diploma uit, waarop alle vakken zijn vermeld die bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken. De diploma's worden door de campusdirecteur en de secretaris van het eindexamen ondertekend. Duplicaten van diploma's worden niet uitgereikt.

Artikel 10.3

Indien een kandidaat examen heeft afgelegd in meer dan het voorgeschreven aantal vakken worden de eindexcijfers van de vakken die niet bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken vermeld op de cijferlijst, tenzij de kandidaat daartegen bezwaar heeft.

Hoofdstuk 11 Certificaten

Artikel 11.1

De onderwijstdirecteur reikt aan de definitief voor het eindexamen afgewezen kandidaat van een dagschool die de school verlaat en die voor een of meer vakken van zijn laatst afgelegde eindexamen een voldoende eindexcijfer heeft behaald, een certificaat uit.

Artikel 11.2

Het certificaat vermeldt in ieder geval het vak of de vakken waarvoor de kandidaat een voldoende eindexcijfer heeft behaald, het voor dat vak of die vakken behaalde eindexcijfer, de cijfers, behaald voor het schoolexamen en voor het centraal examen daarin, de soort van school waarvan het examen heeft plaatsgevonden, alsmede de datum waarop de uitslag van het examen is vastgesteld.

Hoofdstuk 12 Onregelmatigheden

(Conform art. 5 van het Eindexamenbesluit maart 2018 wvo-havo-mavo-vbo)

Artikel 12.1

indien een kandidaat zich ten aanzien van enige onregelmatigheid schuldig maakt, neemt de onderwijstdirecteur maatregelen.

Artikel 12.2

De maatregelen die al dan niet in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, kunnen zijn:

- a. het toekennen van het cijfer 1,0 voor een toets of de kwalificatie “onvoldoende” .;
- b. het ontzeggen van verdere deelneming aan het examen;
- c. het ongeldig verklaren van de reeds afgenomen toetsen van het examen.
- d. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de onderwijsdirecteur aan te wijzen onderdelen. Indien het hernieuwd examen betrekking heeft op een of meer onderdelen van het centraal examen legt de kandidaat dat examen af in het volgend tijdvak van het centraal examen, dan wel ten overstaan van de staatsexamencommissie.

Bij het te laat inleveren van het profielwerkstuk wordt de kwalificatie voldoende of goed niet toegekend.

Artikel 12.3

Indien de onregelmatigheid pas na afloop van het schoolexamen wordt ontdekt kan de onderwijsdirecteur het schoolexamen ongeldig verklaren hetgeen tevens ontzegging van deelneming aan het centraal examen inhoudt, ofwel bepalen, dat het schoolexamen slechts geldig is na een hernieuwd schoolexamen in de door de onderwijsdirecteur en examinatoren aan te wijzen onderdelen en op de door hen te bepalen wijze.

Hoofdstuk 13   Geheimhouding

Een ieder die betrokken is bij de uitvoering van dit besluit en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding daarvan, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot bekendmaking verplicht of uit zijn taak bij de uitvoering van dit besluit de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit.

Hoofdstuk 14   Spreiding Examen

Het bevoegd gezag kan, de inspectie gehoord, toestaan dat ten aanzien van kandidaten die in het laatste leerjaar langdurig ziek zijn en ten aanzien van kandidaten die lange tijd niet in staat zijn geweest onderwijs in het laatste leerjaar te volgen, het eindexamen gespreid over twee schooljaren wordt afgenomen.

Hoofdstuk 15   Beroepsmogelijkheden**Artikel 15.1   Onregelmatigheden**

1. Alvorens een beslissing ingevolge 12.2 of 12.3 wordt genomen, hoort de onderwijsdirecteur de kandidaat. De kandidaat kan zich door een, door hem aan te wijzen meerderjarige, laten bijstaan. De onderwijsdirecteur deelt zijn beslissing binnen drie werkdagen mede aan de kandidaat en zijn ouders, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk. In de schriftelijke mededeling wordt tevens gewezen op het bepaalde in 15.1.2.

- 2 De kandidaat kan binnen twee weken na de schriftelijke uitspraak van de onderwijsdirecteur schriftelijk in beroep gaan bij de door het bevoegd gezag van de school in te stellen commissie van beroep. (zie artikel 15.1.3).
- 3 De commissie van beroep die per campus wordt benoemd, bestaat uit de volgende leden:
  - voorzitter van Commissie van Beroep Blariacumcollege: de campusdirecteur van College Den Hulster
  - voorzitter van Commissie van Beroep College Den Hulster: de campusdirecteur van Valuascollege
  - voorzitter Commissie van Beroep Valuascollege: de campusdirecteur van Blariacumcollege
  - de secretaris van het eindexamen die tevens secretaris is,
  - de teamleider die belast is met de coördinerende werkzaamheden voor de doelgroep waartoe de kandidaat behoort,
  - een personeelslid aangewezen door de personeelsgeleding van de campusraad, - twee personen aangewezen door de ouder-leerling-geleding van de campusraad, bij voorkeur één leerling en één ouder.
4. De commissie van beroep neemt binnen drie werkdagen na ontvangst van het beroepschrift een besluit omtrent het beroep.
5. Alvorens tot een beslissing te komen dient de commissie van beroep alle betrokkenen te horen.
6. De commissie van beroep deelt binnen drie werkdagen schriftelijk de beslissing aan alle betrokkenen mee, doch uiterlijk voor aanvang van het centraal schriftelijk examen. Deze beslissing wordt aan inspectie van het onderwijs gemeld.
- 7 De commissie van beroep heeft de bevoegdheid de termijn van drie werkdagen te verkorten indien dit noodzakelijk is met het oog op de startdatum van het centraal schriftelijk examen.
- 8 Tegen deze beslissing kan geen verder beroep worden aangetekend.
- 9 Indien de kandidaat – om wat voor reden dan ook - niet tot het centraal examen toegelaten wordt, worden de ouders van minderjarige kandidaten per aangetekend schrijven op de hoogte gebracht. Meerderjarige kandidaten worden persoonlijk per aangetekend schrijven op de hoogte gebracht.
- 10 Een afschrift van de aangetekende brief zoals genoemd in artikel 15.1.9 wordt verstuurd naar de inspectie. De kandidaat heeft de mogelijkheid van beroep. Dit dient binnen drie werkdagen na ontvangst van de brief per aangetekend schrijven te gebeuren.

Artikel 15.2 Cijfers

1. Indien getwijfeld wordt aan de juistheid van een cijfer voor een onderdeel van het schoolexamen, kan de kandidaat binnen drie werkdagen na het bekend worden van het cijfer een verzoek tot herziening van het cijfer indienen. Dit verzoek dient mede ondertekend te zijn door de ouders.
2. Indien getwijfeld wordt aan de juistheid van de berekening van het eindcijfer van het schoolexamen kan de kandidaat binnen drie werkdagen na het bekend worden van dit cijfer een verzoek tot herziening van dit eindcijfer indienen. Dit verzoek dient mede ondertekend te zijn door de ouders.
- 3 De in 15.2.1 en 15.2.2 genoemde verzoeken dienen schriftelijk ingediend te worden bij de onderwijsdirecteur.
- 4 De onderwijsdirecteur hoort alle betrokkenen.
- 5 Op basis van dit hoor en wederhoor deelt de onderwijsdirecteur schriftelijk de uitslag binnen drie werkdagen mee aan de kandidaat en zijn ouders.
- 6 Tegen deze uitslag van de onderwijsdirecteur kan geen beroep worden aangetekend.

Hoofdstuk 16 Slotbepalingen

Artikel 16.1

Iedere kandidaat wordt geacht bekend te zijn met de inhoud van dit reglement.

Artikel 16.2

In alle gevallen waarin dit reglement niet voorziet, beslist de onderwijssdirecteur, de partijen gehoord hebbende.

Artikel 16.3

Waar in dit reglement gelezen wordt 'ouders' kan onder bepaalde omstandigheden ook gelezen worden 'verzorgers' of 'voogden'.

Artikel 16.4

Dit reglement heeft betrekking op de leerjaren vier, vijf en zes vwo en vier en vijf havo.

Artikel 16.5

Dit reglement wordt tegelijkertijd uitgereikt met het Programma van Toetsing en Afsluiting voor de leerjaren vier en vijf havo en vier, vijf en zes vwo vóór 1 oktober.

**UITTREKSEL UIT HET EXAMENBESLUIT VO
(relevante artikelen)**

Geldend van 15-03-2018 t/m heden

Volledige versie te raadplegen op <http://wetten.overheid.nl/BWBR0004593/2018-03-15>

Hoofdstuk I. Algemene bepalingen

Artikel 5. Onregelmatigheden

1. Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het eindexamen dan wel ten aanzien van een aanspraak op ontheffing aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, dan wel zonder geldige reden afwezig is, kan de directeur maatregelen nemen.
2. De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, die afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid ook in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:
  - a. het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het Schoolexamen, de rekentoets of het Centraal Examen,
  - b. het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan een of meer toetsen van het Schoolexamen, de rekentoets of het Centraal Examen,
  - c. het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het Schoolexamen, de rekentoets of het Centraal Examen,
  - d. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de directeur aan te wijzen onderdelen.

Indien het hernieuwd examen bedoeld in de vorige volzin betrekking heeft op een of meer onderdelen van het Centraal Examen legt de kandidaat dat examen af in een volgend tijdvak van het Centraal Examen.

3. Het besluit waarbij een in het eerste lid bedoelde maatregel wordt genomen, wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de inspectie en, indien de kandidaat minderjarig is, aan de wettelijke vertegenwoordigers van de kandidaat.
4. De kandidaat kan tegen een beslissing van de directeur van een school voor voortgezet onderwijs in beroep gaan bij de door het bevoegd gezag van de school in te stellen commissie van beroep. Van de commissie van beroep mag de directeur geen deel uitmaken.
5. In overeenstemming met artikel 30a van de wet wordt het beroep binnen vijf dagen nadat de beslissing aan de kandidaat is bekendgemaakt, schriftelijk ingesteld bij de commissie van beroep. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken na ontvangst van het beroepsschrift, tenzij zij deze termijn gemotiveerd heeft verlengd met ten hoogste twee weken. De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het eindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen onverminderd het bepaalde in de laatste volzin van het tweede lid. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat indien deze minderjarig is, aan de directeur en aan de inspectie.

Hoofdstuk II. Inhoud van het eindexamen

Artikel 11. Eindexamen vwo (atheneum)

1. Het eindexamen vwo (atheneum) omvat:
  - a. de vakken van het gemeenschappelijk deel van elk profiel, genoemd in artikel 26b, eerste lid, van het Inrichtingsbesluit WVO, daaronder tevens begrepen een profielwerkstuk,
  - b. de vakken van het profieldeel van één van de profielen, genoemd in artikel 26b, derde tot en met zesde lid, van het Inrichtingsbesluit WVO en voor zover nodig wegens de in onderdeel c genoemde normatieve studielast, vakken van het vrije deel genoemd in artikel 26b, zevende lid, van het Inrichtingsbesluit WVO,
  - c. tenminste één vak met een normatieve studielast van tenminste 440 uren van het vrije deel van elk profiel, genoemd in artikel 26b, zevende lid, van het Inrichtingsbesluit WVO zoals geldend voor de scholen voor vwo, met dien verstande dat door het bevoegd gezag vast te stellen vakken onderdeel zijn van het eindexamen uitsluitend voor zover Onze Minister daarvoor goedkeuring heeft verleend, en
  - d. de rekentoets.
2. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat die het eindexamen aflegt aan een school voor vwo, bij het eindexamen vrijgesteld van de vakken waarvoor vrijstelling of ontheffing is verleend van het volgen van onderwijs op grond van artikel 26e, eerste tot en met vierde lid, van het Inrichtingsbesluit WVO Bij een ontheffing op grond van artikel 26e, vierde lid, van het Inrichtingsbesluit WVO wordt de taal vervangen door een ander vak als bedoeld in het vijfde lid van dat artikel.
3. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat die in het bezit is van het diploma havo of het diploma van een leerweg in het vmbo en die in plaats van de rekentoets zoals deze op grond van artikel 2, tweede lid, onderdeel c, en lid 2a, van de Wet College voor toetsen en examens is vastgesteld voor het eindexamen havo of van een leerweg in het vmbo de rekentoets heeft afgelegd zoals deze is vastgesteld voor het eindexamen vwo, vrijgesteld van de rekentoets.

Artikel 12. Eindexamen vwo (gymnasium)

1. Het eindexamen vwo (gymnasium) omvat:
  - a. de vakken van het gemeenschappelijk deel van elk profiel, genoemd in artikel 26b, tweede lid, van het Inrichtingsbesluit WVO, daaronder tevens begrepen een profielwerkstuk,
  - b. de vakken van het profieldeel, genoemd in artikel 26b, derde tot en met zesde lid, van het Inrichtingsbesluit WVO en voor zover nodig wegens de in onderdeel c genoemde normatieve studielast, vakken van het vrije deel genoemd in artikel 26b, zevende lid, van het Inrichtingsbesluit WVO,
  - c. ten minste één vak met een normatieve studielast van tenminste 440 uur van het vrije deel van elk profiel, genoemd in artikel 26b, zevende lid, van het Inrichtingsbesluit WVO zoals geldend voor de scholen voor vwo, met dien verstande dat door het bevoegd gezag vast te stellen vakken onderdeel zijn van het eindexamen uitsluitend voor zover Onze Minister daarvoor goedkeuring heeft verleend, en
  - d. de rekentoets.
2. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat die het eindexamen aflegt aan een school voor vwo, bij het eindexamen vrijgesteld van de vakken waarvoor vrijstelling of ontheffing is

verleend van het volgen van onderwijs op grond van artikel 26e, eerste tot en met derde lid, van het Inrichtingsbesluit WVO

3. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat die in het bezit is van het diploma havo of het diploma van een leerweg in het vmbo en die in plaats van de rekentoets zoals deze op grond van artikel 2, tweede lid, onderdeel c, en lid 2a, van de Wet College voor toetsen en examens is vastgesteld voor het eindexamen havo of van een leerweg in het vmbo de rekentoets heeft afgelegd zoals deze is vastgesteld voor het eindexamen vwo, vrijgesteld van de rekentoets.

Artikel 13. Eindexamen havo

1. Het eindexamen havo omvat:

- a. de vakken van het gemeenschappelijk deel van elk profiel, genoemd in artikel 26c, eerste lid, van het Inrichtingsbesluit WVO, daaronder tevens begrepen een profielwerkstuk,
- b. de vakken van het profieldeel, genoemd in artikel 26c, tweede tot en met vijfde lid, van het Inrichtingsbesluit WVO en voor zover nodig wegens de in onderdeel c genoemde normatieve studielast, vakken van het vrije deel genoemd in artikel 26b, zevende lid, van het Inrichtingsbesluit WVO,
- c. ten minste één vak met een normatieve studielast van tenminste 320 uur van het vrije deel van elk profiel, genoemd in artikel 26c, zesde lid, van het Inrichtingsbesluit WVO, met dien verstande dat door het bevoegd gezag vast te stellen vakken onderdeel zijn van het eindexamen uitsluitend voor zover Onze Minister daarvoor goedkeuring heeft verleend, en
- d. de rekentoets.

2. Het bevoegd gezag kan een kandidaat in de gelegenheid stellen de rekentoets af te leggen zoals deze op grond van artikel 2, tweede lid, onder c, en lid 2a, van de Wet College voor toetsen en examens voor het vwo is vastgesteld.

3. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat die het eindexamen aflegt aan een school voor havo bij het eindexamen vrijgesteld van de vakken waarvoor ontheffing of vrijstelling is verleend van het volgen van onderwijs op grond van artikel 26e, eerste lid, respectievelijk zesde of zevende lid, van het Inrichtingsbesluit WVO.

4. In afwijking van het eerste lid, is de kandidaat die in het bezit is van het diploma van een leerweg in het vmbo en die in plaats van de rekentoets zoals deze op grond van artikel 2, tweede lid, onderdeel c, en lid 2a, van de Wet College voor toetsen en examens is vastgesteld voor het eindexamen van een leerweg in het vmbo, de rekentoets heeft afgelegd zoals deze is vastgesteld voor het eindexamen havo of vwo, vrijgesteld van de rekentoets.

Hoofdstuk III. Regeling van het eindexamen

Artikel 35. Beoordeling Schoolexamen

1. Het cijfer van het Schoolexamen wordt uitgedrukt in een cijfer uit een schaal van cijfers lopende van 1 tot en met 10.
2. Indien in een vak tevens Centraal Examen wordt afgelegd, worden de in het eerste lid

genoemde cijfers gebruikt met de daartussen liggende cijfers met 1 decimaal.

3. In afwijking van het eerste lid, worden het vak culturele en kunstzinnige vorming, de kunstvakken en het vak lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijk deel van elk profiel, beoordeeld met «voldoende» of «goed». Deze beoordeling gaat uit van de mogelijkheden van de leerling en geschiedt op de grondslag van het genoegzaam afsluiten van de desbetreffende vakken, zoals blijkend uit het examendossier.

Artikel 37. Tijdvakken en afneming Centraal Examen

1. Het Centraal Examen voor de scholen voor voortgezet onderwijs kent een eerste, tweede en derde tijdvak.
2. Het eerste en tweede tijdvak worden afgenomen in het laatste leerjaar.
3. Het derde tijdvak wordt aansluitend aan het laatste leerjaar afgenomen door het College voor toetsen en examens.
4. Het College voor toetsen en examens kan vakken aanwijzen waarin wegens het zeer geringe aantal kandidaten, het Centraal Examen in het tweede tijdvak wordt afgenomen door het College voor toetsen en examens.

Artikel 37a. Centraal Examen in eerder leerjaar

1. In afwijking van artikel 37, tweede lid, kan het bevoegd gezag een leerling uit het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar toelaten tot het Centraal Examen in één of meer vakken, niet zijnde alle vakken van het eindexamen.
2. Indien toepassing wordt gegeven aan het eerste lid, wordt het Schoolexamen in dat vak of die vakken afgesloten voor aanvang van het eerste tijdvak in dat leerjaar.
3. Artikel 49, zevende lid, en artikel 50, vijfde lid, zijn van overeenkomstige toepassing.
4. Indien toepassing wordt gegeven aan het eerste lid, wordt het derde tijdvak aansluitend aan het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar afgenomen door het College voor toetsen en examens.
5. Indien de leerling in één of meer vakken Centraal Examen heeft afgelegd in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar, en niet is bevorderd tot het volgende leerjaar, vervallen de met dit Centraal Examen of deze centrale examens behaalde resultaten.

Artikel 40. Regels omtrent het Centraal Examen

6. Een kandidaat die te laat komt, mag tot uiterlijk een half uur na de aanvang van de toets tot die toets worden toegelaten.
7. De aan de kandidaten voorgelegde opgaven voor een toets van het Centraal Examen blijven in het examenlokaal tot het einde van die toets.

Artikel 45. Verhinderung Centraal Examen

1. Indien een kandidaat om een geldige reden, ter beoordeling van de directeur, is verhinderd bij één of meer toetsen in het eerste tijdvak tegenwoordig te zijn, wordt hem in het tweede tijdvak de gelegenheid gegeven het Centraal Examen voor ten hoogste twee toetsen per dag alsnog te voltooien.
2. Indien een kandidaat in het tweede tijdvak evenzeer verhinderd is, of wanneer hij het Centraal Examen in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak ten overstaan van het College voor toetsen en examens zijn eindexamen te voltooien.
3. De kandidaat meldt zich zo spoedig mogelijk door tussenkomst van de directeur aan bij het College voor toetsen en examens. In dat geval deelt de directeur aan het College voor toetsen en examens mede, wanneer dat zich voordoet, dat ten behoeve van de kandidaat toepassing is gegeven aan artikel 55, eerste, tweede dan wel derde lid, en waaruit deze toepassing bestaat.
4. Na afloop van het derde tijdvak deelt het College voor toetsen en examens het resultaat mede aan de directeur.

Artikel 46. De rekentoets

4. De rekentoets wordt afgenomen in het voorlaatste en laatste leerjaar.
7. Indien de leerling de rekentoets heeft afgelegd in het voorlaatste leerjaar en niet is bevorderd tot het laatste leerjaar, vervallen de met de rekentoets behaalde resultaten. In afwijking hiervan kan de leerling die na het voorlaatste leerjaar van het vwo deelneemt aan het laatste leerjaar van het havo en de leerling die na het voorlaatste leerjaar van het havo deelneemt aan het laatste leerjaar van één van de leerwegen van het vmbo, het op het vwo respectievelijk havo behaalde cijfer voor de rekentoets behouden.

Hoofdstuk V. Uitslag, herkansing en diplomering

Artikel 47. Eindcijfer eindexamen

1. Het eindcijfer voor de rekentoets en alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.
2. De directeur bepaalt het eindcijfer op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het Schoolexamen en het cijfer voor het Centraal Examen. Indien de uitkomst van de berekening niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.
3. Indien in een vak alleen een Schoolexamen is afgenomen en niet tevens een Centraal Examen, is het cijfer voor het Schoolexamen tevens het eindcijfer.
4. Van de cijfers die zijn behaald bij de gelegenheden om de rekentoets af te leggen, bedoeld in artikel 51a, geldt het hoogst behaalde cijfer als eindcijfer voor de rekentoets.

Artikel 50. Uitslag eindexamen vwo en havo

1 De kandidaat die eindexamen vwo of havo heeft afgelegd, is geslaagd indien:

- a. het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is;
- b. hij:
  - 1°. voor een van de vakken Nederlandse taal en literatuur, Engelse taal en literatuur en voor zover van toepassing wiskunde A, B of C als eindcijfer 5 of meer heeft behaald en hij voor het andere vak dan wel andere hier genoemde vakken als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en
  - 2°. de rekentoets heeft afgelegd;
- c. hij onverminderd onderdeel b:
  - 1°. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 of meer en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
  - 2°. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;
  - 3°. voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt; of
  - 4°. voor één van de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld als eindcijfer 4 en voor één van deze vakken als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;
- d. hij voor geen van de onderdelen, genoemd in het tweede lid, lager dan het eindcijfer 4 heeft behaald; en
- e. hij voor het vak lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel van elk profiel, de kwalificatie «voldoende» of «goed» heeft behaald.

Deze zogenaamde zak-/slaagregeling wordt in andere bewoordingen uitgelegd op p. 30

2 Bij de uitslagbepaling volgens het eerste lid, wordt het gemiddelde van de eindcijfers van ten minste de volgende onderdelen aangemerkt als het eindcijfer van één vak, voor zover voor deze onderdelen een eindcijfer is bepaald: maatschappijleer, culturele en kunstzinnige vorming en het profielwerkstuk.

4 De directeur bepaalt het eindcijfer, bedoeld in het tweede lid, als het rekenkundig gemiddelde van de eindcijfers van de samenstellende onderdelen. Indien de uitkomst van deze berekening niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.

Artikel 51. Herkansing Centraal Examen

1. De kandidaat heeft het recht om voor één vak van het eindexamen waarin hij al centraal examen heeft afgelegd, in het tweede of, indien [artikel 45, eerste lid](#), van toepassing is, derde tijdvak, opnieuw deel te nemen aan het centraal examen.

2. De kandidaat stelt de directeur voor een door deze laatste te bepalen dag en tijdstip schriftelijk in kennis van gebruikmaking van het in het eerste lid bedoelde recht.
3. Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde Centraal Examen geldt als definitief cijfer voor het Centraal Examen.
4. Na afloop van de herkansing in het laatste leerjaar wordt de uitslag definitief vastgesteld met overeenkomstige toepassing van artikel 48 en wordt deze schriftelijk aan de kandidaat bekendgemaakt.
5. Na afloop van een herkansing in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar wordt het eindcijfer schriftelijk aan de kandidaat bekendgemaakt.
6. Het eerste tot en met vierde lid zijn van overeenkomstige toepassing op de vakken waarin in een examenjaar deeleindexamen is afgelegd. De kandidaat die in een examenjaar zowel eindexamen als een of meer deeleindexamens aflegt, oefent het in het eerste lid bedoelde recht per examenjaar ten hoogste eenmaal uit.

Artikel 52a. Voorschriften *judicium cum laude*

1. Een kandidaat is geslaagd voor het eindexamen **vwo** met toekenning van het *judicium cum laude* indien zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
  - a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:
    - 1°. de vakken in het gemeenschappelijke deel van het profiel, het eindcijfer berekend op grond van artikel 50, tweede lid, en de vakken van het profieldeel, en
    - 2°. het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld, en
  - b. ten minste het eindcijfer 7 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 50.
2. Een kandidaat is geslaagd voor het eindexamen **havo** met toekenning van het *judicium cum laude* indien zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
  - a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:
    - 1°. de vakken in het gemeenschappelijke deel van het profiel, het eindcijfer berekend op grond van artikel 50, tweede lid, en de vakken van het profieldeel, en
    - 2°. het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld, en
  - b. ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 50.

Hoofdstuk VI. Overige bepalingen

Artikel 55. Afwijking wijze van examineren

1. De directeur kan toestaan dat een gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de directeur de wijze waarop het examen zal worden afgelegd, met dien verstande dat aan de overige bepalingen in dit besluit wordt voldaan. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.
2. Tenzij sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke handicap, geldt ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde aangepaste wijze van examineren dat:

- a. er een deskundigenverklaring is die door een ter zake deskundige psycholoog of orthopedagoog is opgesteld,
  - b. de aanpassing voor zover betrekking hebbend op het Centraal Examen of de rekentoets in ieder geval kan bestaan uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het Centraal Examen met ten hoogste 30 minuten, en
  - c. een andere aanpassing slechts kan worden toegestaan voor zover daartoe in de onder a genoemde deskundigenverklaring ten aanzien van betrokkene een voorstel wordt gedaan dan wel indien de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen, vermeld in die deskundigenverklaring.
- 3.** Het bevoegd gezag kan in verband met onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal afwijken van de voorschriften gegeven bij of krachtens dit besluit, ten aanzien van een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt, ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is. De in de eerste volzin bedoelde afwijking kan betrekking hebben op:
- a. het vak Nederlandse taal en literatuur;
  - b. het vak Nederlandse taal;
  - c. enig ander vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is.
- 4.** De in het derde lid bedoelde afwijking bestaat voor zover betrekking hebbend op het Centraal Examen slechts uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het Centraal Examen met ten hoogste 30 minuten en het verlenen van toestemming tot het gebruik van een verklarend woordenboek der Nederlandse taal.
- 5.** Van elke afwijking op grond van het derde lid wordt mededeling gedaan aan de inspectie.

Artikel 59. Spreiding voltooiing eindexamen

- 1.** Het bevoegd gezag kan, de inspectie gehoord, toestaan dat een kandidaat die in het laatste leerjaar langdurig ziek is, en een kandidaat die lange tijd ten gevolge van een bijzondere, van de wil van de kandidaat onafhankelijke omstandigheid niet in staat is geweest het onderwijs in alle betrokken eindexamenvakken gedurende het laatste leerjaar te volgen, het Centraal Examen en in voorkomend geval het Schoolexamen, voor een deel van de vakken in het ene schooljaar en voor het andere deel in het daarop volgende schooljaar aflegt. In dat geval wordt het eindexamen in een vak in het eerste of in het tweede van deze schooljaren afgesloten.
- 2.** Het eerste lid is van toepassing op de rekentoets, met dien verstande dat de rekentoets in het ene schooljaar of in het daarop volgende schooljaar kan worden afgelegd.
- 3.** Het bevoegd gezag geeft zijn in het eerste lid bedoelde toestemming uiterlijk voor de aanvang van het eerste tijdvak van het Centraal Examen. In bijzondere gevallen kan het bevoegd gezag afwijken van de eerste volzin ten behoeve van een kandidaat die nog niet in alle betrokken eindexamenvakken Centraal Examen heeft afgelegd.
- 4.** Artikel 51, eerste tot en met vierde lid, is ten aanzien van de kandidaat van toepassing in het eerste en in het tweede schooljaar van het gespreid Centraal Examen, met dien verstande dat het in dat artikel bedoelde recht in het eerste schooljaar ontstaat nadat de eindcijfers van de vakken waarvoor in het eerste schooljaar het Centraal Examen is afgesloten, voor de eerste maal zijn vastgesteld.

AANVULLEND: INFO UIT DE FLYERS VAN OCW & LAKS

De onderstaande informatie is afkomstig van de flyers van het Ministerie van OCW en LAKS over de exameneisen 2018 (d.d. 19 maart 2018)

Wat zijn dit jaar de exameneisen voor havo en vwo?

Je bent geslaagd als:

- ✓ Het gemiddelde cijfer van je centrale examens 5,5 of hoger is. Je berekent dit gemiddelde door alle centraal examencijfers bij elkaar op te tellen en te delen door het aantal vakken waarin je centraal examen hebt gedaan. De rekentoets telt niet mee voor deze regel. Met een gemiddelde van 5,49 of lager ben je gezakt.
- ✓ Je de rekentoets hebt gemaakt. Het cijfer dat je voor de rekentoets haalt, telt niet mee bij de berekening of je wel of niet geslaagd bent. Je cijfer komt wel op je cijferlijst te staan.
- ✓ De vakken ckv en lichamelijke opvoeding ‘voldoende’ of ‘goed’ zijn.
- ✓ Je maximaal één 5 hebt op de kernvakken (Nederlands, Engels en wiskunde). Dus één 5 en verder alles een 6 of hoger.
- ✓ Je eindcijfers voor alle vakken ook aan de volgende eisen voldoen:
  - Al je eindcijfers zijn 6 of hoger, **of**
  - Je hebt één 5 en al je andere cijfers zijn 6 of hoger, **of**
  - Je hebt één 4 en al je andere cijfers zijn 6 of hoger én het gemiddelde van je eindcijfers is onafgerond tenminste een 6, **of**
  - Je hebt twee 5-en en al je andere cijfers zijn 6 of hoger én het gemiddelde van je eindcijfers is onafgerond tenminste een 6, **of**
  - Je hebt één 4 en één 5, al je andere cijfers zijn 6 of hoger én het gemiddelde van je eindcijfers is onafgerond tenminste een 6.
  - Je hebt geen cijfer lager dan een 4.

Belangrijk: de rekentoets telt niet mee voor deze regel.

Let op: om te slagen moet je dus aan alle vijf de eisen voldoen. Als je aan één van de eisen niet voldoet, ben je gezakt.

Hoe wordt je eindcijfer berekend?

Het eindcijfer van een vak is het gemiddelde van het schoolexamencijfer (SE) en het centraal examencijfer (CE), afgerond op een geheel cijfer. Als het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, wordt het eindcijfer naar beneden afgerond. Een 5,49 is dus een 5. Als het eerste cijfer achter de komma een 5 of hoger is, wordt het eindcijfer naar boven afgerond. Een 5,50 is dus een 6. Als er voor een vak geen centraal examen is, dan is het cijfer van het schoolexamen ook het eindcijfer.

Wanneer telt wiskunde mee voor de kernvakkenregel? (geldt voor havo)

In het rijtje vakken voor de kernvakkenregel staat wiskunde genoemd. Dit kan zijn: wiskunde A of wiskunde B.

Wie op havo het profiel C&M doet, hoeft geen wiskunde in zijn pakket te hebben. Dan geldt de kernvakkenregel dus alleen voor Nederlands en Engels. Maar hoe zit het dan als je tóch wiskunde A of wiskunde B doet in je C&M-profiel? In dat geval telt wiskunde gewoon mee voor de kernvakkenregel.

Wanneer wiskunde echter een extra vak is; geldt de standaardregel dat het extra vak niet meetelt voor de uitslag als je door het meetellen zou zakken.

Hoe bereken ik het gemiddelde van mijn eindcijfers?

Wanneer je één 4, een 4 en een 5, of twee 5-en hebt, moet het gemiddelde van je eindcijfers onafgerond minstens een 6,0 zijn. Het combinatiecijfer telt wel mee voor het gemiddelde van je eindcijfers. De rekentoets telt niet mee bij de berekening van het gemiddelde van je eindcijfers.

Het combinatiecijfer. Wat is dat?

Het combinatiecijfer is het gemiddelde cijfer van maatschappijleer, het profielwerkstuk en als de school dat aanbiedt levensbeschouwing/godsdiens, algemene natuurwetenschappen en literatuur. Deze vakken hebben alleen een schoolexamen en geen centraal examen.

Welke onderdelen meewegen in het combinatiecijfer legt de school vast in het examenreglement en het programma van toetsing en afsluiting. Het combinatiecijfer weegt niet mee bij de berekening van het gemiddelde van de centraal examencijfers (dat tenminste een 5,5 moet zijn). Het combinatiecijfer mag niet lager dan een 4 zijn. Ook de afzonderlijke onderdelen van het combinatiecijfer mogen niet lager zijn dan een 4.

Doe je examen in een extra vak? Je kunt niet zakken op een onvoldoende voor een extra vak. Als je door het meetellen van een extra vak zou zakken, telt dat vak niet mee. Als je dat vak dan ook niet op je cijferlijst wilt zien, moet je dit wel melden. Anders wordt het wel gewoon vermeld op je cijferlijst.

Wanneer ben ik cum laude geslaagd? (geldt voor havo)

Je bent cum laude geslaagd als het gemiddelde van je eindcijfers een 8,0 of hoger is. Alleen het hoogste cijfer uit het vrije deel telt mee voor deze berekening. De rekentoets telt niet mee. Bovendien mag geen van de cijfers die bij de uitslagbepaling betrokken zijn, lager zijn dan 6. Wanneer je cum laude geslaagd bent, komt dat op je diploma te staan.

Wanneer ben ik cum laude geslaagd? (geldt voor vwo)

Je bent cum laude geslaagd als het gemiddelde van je eindcijfers een 8,0 of hoger is. Alleen het hoogste cijfer uit het vrije deel telt mee voor deze berekening. Bovendien mag geen van de cijfers die bij de uitslagbepaling betrokken zijn, lager zijn dan 7.

Vanaf schooljaar 2018-2019 telt het cijfer op de rekentoets niet meer mee in het vwo. Je mag kiezen om het cijfer in schooljaar 2017-2018 nog wel te gebruiken voor de berekening van cum laude als je daardoor cum laude geslaagd zou zijn, volgend jaar kan dat niet meer.

Wanneer je cum laude geslaagd bent, komt dat op je diploma te staan.

Doe je een vak op een hoger niveau? (geldt voor havo)

Als je een vak op een hoger niveau hebt afgesloten, komt dit op je diploma en cijferlijst te staan.

Ook kan je ervoor kiezen om opnieuw examen te doen in datzelfde vak op je eigen niveau, als het cijfer op het hogere niveau tegenvalt. Daarnaast heb je nog steeds recht op één herkansing.

Vooraf kiezen: gymnasium of atheneum.

Als je op het gymnasium zit en je vreest te gaan zakken op de klassieke taal, dan is het in sommige situaties mogelijk alsnog te switchen naar het atheneum. Dit kan alleen als de school deze mogelijkheid biedt, als je examen doet in een moderne vreemde taal en een extra vak volgt. Deze keuze moet worden gemaakt bij het inleveren van de schoolexamencijfers voordat de centraal examenperiode begint. De school kiest met jou definitief voor welk examen je opgaat: gymnasium of atheneum. Kies je op dat moment voor gymnasium en slaag je niet voor gymnasium, dan kan je na vaststelling van de uitslag niet alsnog een diploma krijgen waarop atheneum staat vermeld.

Keuzeformulier bovenbouw atheneum

Verplicht: Nederlands, Engels, Culturele en Kunstzinnige Vorming, Maatschappijleer, Lichamelijke opvoeding, Frans of Duits.			
☐ Natuur & Techniek ↓ Natuurkunde Scheikunde Wiskunde B Biologie ↓ Kies 1 van de 2 vakken: ☐ Economie ☐ Tekenen Aan het eind van 4vwo kun je aangeven of je Wiskunde D wilt volgen. Dit vak begint pas in 5vwo. Ook NG-leerlingen kunnen Wiskunde D kiezen.	☐ Natuur & Gezondheid ↓ Biologie Scheikunde ↓ Kies 1 van de 2 vakken: ☐ Wiskunde B ☐ Wiskunde A ↓ Kies 1 van de vakken: ☐ Natuurkunde ☐ Aardrijkskunde ↓ Kies 1 van de vakken: ☐ Aardrijkskunde ☐ Economie ☐ Management&Org. (4v:Bedrijfseconomie) ☐ Tekenen ☐ Filosofie ☐ Geschiedenis ☐ Muziek (☐ Dans) (☐ Voco) (☐ Musical) Zie opmerking over WiD bij profiel NT	☐ Economie & Maatschappij ↓ Economie Geschiedenis ↓ Kies 1 van de 2 vakken: ☐ Wiskunde A ☐ Wiskunde B ↓ Kies 1 van de vakken: ☐ Management&Org. (4v:Bedrijfseconomie) ☐ Aardrijkskunde ↓ Kies 1 van de vakken: ☐ Management&Org. (4v:Bedrijfseconomie) ☐ Aardrijkskunde ☐ Frans ☐ Duits ☐ Filosofie ☐ Muziek Aan het eind van 4vwo kun je aangeven of je Maatschappijwetenschappen wilt volgen. Dit vak begint pas in 5vwo.	☐ Cultuur &Maatschappij ↓ Geschiedenis Aardrijkskunde Wiskunde A ↓ Kies 1 van de 3 vakken: ☐ Tekenen ☐ Filosofie ☐ Muziek ↓ Kies 1 van de vakken: ☐ Aardrijkskunde ☐ M&O (4v:Bedrijfseconomie) ☐ Economie (met WiA) ☐ Frans ☐ Duits ☐ Tekenen ☐ Muziek ☐ Filosofie (☐ Dans) (☐ Voco) (☐ Musical) Aan het eind van 4vwo kun je aangeven of je Wiskunde A wilt omzetten in Wiskunde C en of je Maatschappijwetenschappen wilt volgen. Dit vak begint pas in 5vwo.

Voor Dans, Voco of Musical gelden aparte afspraken. Voor meer info: ga naar je decaan!

Keuzeformulier bovenbouw gymnasium

Verplicht: Nederlands, Engels, Maatschappijleer, Lichamelijke opvoeding, Grieks of Latijn			
☐ Natuur & Techniek ↓ Natuurkunde Scheikunde Wiskunde B Biologie ↓ Kies 1 van de vakken: ☐ Economie ☐ Teken ☐ Duits ☐ Frans Aan het eind van 4vwo kun je aangeven of je Wiskunde D wilt volgen. Dit vak begint pas in 5vwo. Ook NG-leerlingen kunnen Wiskunde D kiezen.	☐ Natuur & Gezondheid ↓ Biologie Scheikunde ↓ Kies 1 van de 2 vakken: ☐ Wiskunde B ☐ Wiskunde A ↓ Kies 1 van de 2 vakken: ☐ Natuurkunde ☐ Aardrijkskunde ↓ Kies 1 van de vakken: ☐ Aardrijkskunde ☐ Economie ☐ Management&Org. (4v:Bedrijfseconomie) ☐ Teken ☐ Filosofie ☐ Geschiedenis ☐ Muziek ☐ Duits ☐ Frans Zie opmerking over - WiD bij profiel NT	☐ Economie & Maatschappij ↓ Economie Geschiedenis ↓ Kies 1 van de 2 vakken: ☐ Wiskunde A ☐ Wiskunde B ↓ Kies 1 van de 4 vakken: ☐ Management & Org. (4v:Bedrijfseconomie) ☐ Aardrijkskunde ☐ Duits ☐ Frans ↓ Kies 1 van de vakken: ☐ Management & Org. (4v:Bedrijfseconomie) ☐ Aardrijkskunde ☐ Frans ☐ Duits ☐ Filosofie ☐ Muziek Aan het eind van 4vwo kun je aangeven of je Maatschappijwetenschappen wilt volgen. Dit vak begint pas in 5vwo.	☐ Cultuur & Maatschappij ↓ Geschiedenis Aardrijkskunde Wiskunde A ↓ Kies 1 van de 7 vakken: ☐ Teken ☐ Filosofie ☐ Duits ☐ Frans ☐ Muziek ↓ Kies 1 van de vakken: ☐ Aardrijkskunde ☐ Management & Org. (4v:Bedrijfseconomie) ☐ Economie (met WiA) ☐ Frans ☐ Duits ☐ Teken ☐ Muziek ☐ Filosofie Aan het eind van 4vwo kun je aangeven of je Wiskunde A wilt omzetten in Wiskunde C en of je Maatschappijwetenschappen wilt volgen. Deze vakken beginnen pas in 5vwo.

EXAMENROOSTER**Centraal Examen Eerste Tijdvak 2019**

	HAVO	VWO
do 9 mei	09.00 – 12.00: filosofie	09.00 – 12.00: Grieks
	13.30 – 16.30: wiskunde A, B	13.30 – 16.30: scheikunde
vrij 10 mei	09.00 – 11.30: Duits	09.00 – 11.30: muziek
	13.30 – 16.30: management & organisatie	13.30 – 16.30: Nederlands
ma 13 mei	09.00 – 12.00: geschiedenis	09.00 – 12.00: geschiedenis
	13.30 – 16.30: natuurkunde	13.30 – 16.30: biologie
di 14 mei	-	09.00 – 11.30: Duits
	13.30 – 16.00: Engels	13.30 – 16.30: economie
wo 15 mei	09.00 – 12.00: maatschappij-wetenschappen	-
	13.30 – 16.00: Frans	13.30 – 16.00: Engels
do 16 mei	-	-
	13.30 – 16.30: Nederlands	13.30 – 16.00: tekenen/handv.
vrij 17 mei	09.00 – 11.30: muziek	09.00 – 12.00: aardrijkskunde
	13.30 – 16.30: biologie	13.30 – 16.30: natuurkunde
ma 20 mei	-	09.00 – 12.00: filosofie
	13.30 – 16.30: economie	13.30 – 16.30: wiskunde A, B, C
di 21 mei	09.00 – 12.00: aardrijkskunde	09.00 – 12.00: Latijn
	13.30 – 16.30: scheikunde	13.30 – 16.30: management & organisatie
Wo 22 mei	-	09.00 – 12.00: maatschappij-wetenschappen
	13.30 – 16.00: tekenen/handv.	13.30 – 16.00: Frans

Het tweede tijdvak is vanaf 17 juni 2019